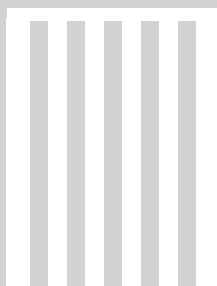

B I U L E T Y N
IZBY CYWILNEJ
SĄDU NAJWYŻSZEGO

lipiec – sierpień
2022

Redakcja

prof. dr hab. Joanna Misztal-Konecka
dr hab. Marcin Krajewski
Maciej Machowski
dr Monika Wójcik

Współpraca

Eryk Chowaniec-Sieniawski, Agnieszka Gołąb
Sylwia Janas, Magdalena Kuchnio
Paweł Popardowski, Piotr Ryłski
Joanna Studzińska, Paweł Suski
Arkadiusz Turczyn, Łukasz Węgrzynowski
Andrzej Zielony

przy udziale

Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o.
01-208 Warszawa, ul. Przyokopowa 33
www.wolterskluwer.pl

infolinia: 801 044 545
tel. 22 535 82 03
e-mail: handel@wolterskluwer.pl

AKTUALNOŚCI

W dniu 1 czerwca 2022 r. pracę w Izbie Cywilnej rozpoczęła Katarzyna Woch – asystentka.

Witamy w zespole Izby Cywilnej Sądu Najwyższego.

*

W dniu 15 czerwca 2022 r. pracę w Izbie Cywilnej rozpoczął Wojciech Radkiewicz – asystent.

Witamy w zespole Izby Cywilnej Sądu Najwyższego.

*

Od 20 czerwca 2022 r. pracę w Izbie Cywilnej rozpoczęły również Katarzyna Zugaj – starszy sekretarz sądowy oraz Ewa Kalińska – starszy sekretarz sądowy.

Witamy w zespole Izby Cywilnej Sądu Najwyższego.

*

W dniu 30 czerwca 2022 r. zakończył pracę w Sądzie Najwyższym asystent Piotr Frątczak.

Bardzo dziękujemy za pracę na rzecz Sądu Najwyższego.

W dniu 1 lipca 2022 r. pracę w Izbie Cywilnej rozpoczęła Anna Młyniec
– starszy sekretarz sądowy.

Witamy w zespole Izby Cywilnej Sądu Najwyższego.

UCHWAŁY I INNE WAŻNIEJSZE ORZECZENIA

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Szczecinie postanowieniem z 10 czerwca 2021 r., II Ca 390/21, zagadnienia prawnego:

„1. Czy właścicielowi albo posiadaczowi gruntów rolnych, na których zostały wyrządzone szkody, o których mowa w art. 46 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1995 r. – Prawo łowieckie (tekst jedn. Dz.U. z 2018 r. poz. 651), niekwestionującemu odszkodowania ustalonego w decyzji Nadleśniczego Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe, wydanej w oparciu o art. 46e tej ustawy, w sytuacji gdy dzierżawca lub zarządca obwodu łowieckiego nie wniósł powództwa w oparciu o art. 46e ust. 4 ustawy i jednocześnie nie wypłacił odszkodowania ustalonego w tej decyzji, przysługuje droga sądowa (art. 2 k.p.c.) w zakresie żądania odszkodowania?

2. W przypadku odpowiedzi pozytywnej na pierwsze pytanie, czy rozpoznając powództwo poszkodowanego, który nie otrzymał odszkodowania ustalonego w decyzji nadleśniczego, ograniczone wyłącznie do kwoty ustalonej w ostatecznej decyzji, przy jednoczesnym braku powództwa dzierżawcy lub zarządcy obwodu łowieckiego wytoczonego w oparciu o regulację art. 46e ust. 4 Prawa łowieckiego, sąd związany jest decyzją administracyjną w zakresie ustalenia wysokości należnego odszkodowania?”

podjął uchwałę:

W sprawie o zapłatę przez dzierżawcę lub zarządcę obwodu łowieckiego odszkodowania za szkodę łowiecką Sąd jest związany de-

czyją nadleśniczego Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe ustalającą wysokość odszkodowania, która nie została zakwestionowana w terminie określonym w art. 46e ust. 4 ustawy z dnia 13 października 1995 r. – Prawo łowieckie (obecnie tekst jedn. Dz.U. z 2020 r. poz. 1683 ze zm.).

(uchwała z 29 kwietnia 2022 r., III CZP 62/22, K. Strzelczyk, D. Dończyk, R. Trzaskowski)

*

Sąd Najwyższy po rozstrzygnięciu przedstawionego przez Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie postanowieniem z 21 czerwca 2021 r., XVIII GUz 41/21, zagadnienia prawnego:

„1. Czy na postanowienie sądu upadłościowego – sądu II instancji o odrzuceniu zażalenia na postanowienie sędziego-komisarza przysługuje środek zaskarżenia?,

a w przypadku odpowiedzi przeczącej:

2. Czy rozpoznaniem zażalenia jest również jego odrzucenie?”

podjął uchwałę:

1. Na postanowienie sądu upadłościowego jako sądu drugiej instancji o odrzuceniu zażalenia na postanowienie sędziego-komisarza nie przysługuje zażalenie (art. 394² k.p.c. w zw. z art. 229 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe, tekst jedn. Dz.U. z 2020 r. poz. 1228).

2. W razie wniesienia takiego zażalenia odrzuca je sąd, który wydał zaskarżone postanowienie, w składzie trzech sędziów (art. 397 § 1 k.p.c. w zw. z art. 229 Prawa upadłościowego).

(uchwała z 23 czerwca 2022 r., III CZP 50/22, D. Dończyk, W. Pawlak, K. Tyczka-Rote)

Skutki działań lub zaniechań osób zobowiązanych do nadzoru nad małoletnim poszkodowanym nieposiadającym zdolności deliktowej (a więc małoletnim poniżej lat 13 – art. 426 k.c.), choćby nawet zachowania te pozostawały w związku przyczynowym z poniesioną przez takiego małoletniego szkodą, nie powodują zmniejszenia odszkodowania należnego temu małoletniemu (art. 362 k.c.). Z tego powodu skutki zachowań takich osób nie mogą zostać temu małoletniemu poczytane za przyczynienie się do powstania szkody.

(wyrok z 15 czerwca 2022 r., II CSKP 145/22, M. Łodko, M. Kowalski, M. Załucki)

*

Artykuł 133 § 2c (obecnie art. 133 § 2³) k.p.c. ma zastosowanie wyłącznie w sytuacji, w której adresat pisma procesowego lub orzeczenia występuje w postępowaniu jako osoba reprezentująca podmiot wpisany do Krajowego Rejestru Sądowego, likwidator, prokurent, członek organu lub osoba uprawniona do powołania zarządu. Przepis ten nie ma zastosowania w postępowaniu w przedmiocie pozabawienia adresata, na podstawie art. 373 Prawa upadłościowego, prawa prowadzenia działalności gospodarczej i pełnienia funkcji wymienionych w tym przepisie.

(postanowienie z 15 czerwca 2022 r., II CSKP 471/22, M. Krajewski, B. Janiszewska, E. Stefańska)

*

Brak daty sporządzenia testamentu własnoręcznego nie pociąga za sobą jego nieważności, gdy powstanie wątpliwości co do wzajemnego stosunku kilku testamentów jest wykluczone ze względu na ich treść.

(postanowienie z 15 czerwca 2022 r., II CSKP 509/22, M. Krajewski, B. Janiszewska, E. Stefańska)

1. Po wznowieniu postępowania na podstawie określonej w art. 403 § 2 *in medio* k.p.c. sąd rozpoznaje sprawę w granicach powództwa lub apelacji, uwzględniając nowe fakty lub dowody, jeżeli są one dopuszczalne z uwzględnieniem charakteru i etapu wznowionego postępowania.

2. Jeżeli skargę o wznowienie postępowania wniesiono od wyroku sądu drugiej instancji oddalającego apelację, o dopuszczalności nowości we wznowionym postępowaniu rozstrzyga art. 381 w zw. z art. 382 k.p.c.

(wyrok z 24 czerwca 2022 r., II CSKP 27/22, P. Grzegorzcyk, M. Koba, M. Romańska)

*

Nie zachodzi potrzeba przyjęcia skargi kasacyjnej banku do rozpoznania, gdy zasadniczą przyczyną ustalenia stwierdzenia nieważności umowy kredytu był fakt przyjęcia, że klauzule umożliwiające stosowanie do przeliczeń kurs kupna i sprzedaży franka szwajcarskiego, ustalone według tablicy kursowej banku, kształtują prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy.

(postanowienie z 8 lipca 2022 r., I CSK 2912/22, T. Szancilo)

*

Nie przysługuje droga sądowa dla ustalenia na podstawie art. 189 k.p.c. nieistnienia prawa do ustalenia stawki procentowej i wysokości opłaty rocznej z tytułu użytkowania wieczystego, jeżeli wcześniej taka stawka i opłata zostały ustalone na podstawie art. 221 ust. 2 ustawy o gospodarce nieruchomościami w trybie postępowania określonym w art. 78–81 tej ustawy.

(postanowienie z 14 lipca 2022 r., II CSKP 369/22, J. Misztal-Konecka, M. Krajewski, K. Wesołowski)

OMÓWIENIA GLOS I INNYCH KOMENTARZY DO ORZECZEŃ

Dopuszczalne jest zawarcie umowy zrzeczenia się prawa do zachowku (art. 1048 k.c.).

(uchwała z 17 marca 2017 r., III CZP 110/16, I. Koper, K. Pietrzykowski, A. Piotrowska, OSNC 2017, nr 12, poz. 134; BSN 2017, nr 3, s. 11; Rej. 2017, nr 4, s. 165; R.Pr. Zeszyty Naukowe 2017, nr 2, s. 194; MoP 2017, nr 8, s. 395; OSP 2018, nr 9, poz. 86; OSP 2018, nr 11, poz. 109)

Glosa

Krzysztofa Świętaczaka, *Studia Iuridica* 2021, nr 89, s. 332

Glosa ma charakter aprobujący.

Jak wskazał glosator, rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w niniejszej sprawie należy uznać za słuszne, jednak mniejsze bądź większe kontrowersje może budzić zastosowana przez Sąd Najwyższy argumentacja.

Autor przytoczył dwa stanowiska odnośnie do dopuszczenia lub niedopuszczenia możliwości zawarcia umowy zrzeczenia się prawa do zachowku. Pierwsze z nich opiera się na wykładni historycznej i wskazuje, że brak recypowania przez racjonalnego ustawodawcę umowy o zrzeczenie się prawa do zachowku w Kodeksie cywilnym oznacza rezygnację z wprowadzenia jej do porządku prawnego. Zgodnie z drugim z podniesionych argumentów przeciwko możliwości zawarcia umowy o zrzeczenie się zachowku przemawia brak podstawy prawnej do zawarcia takiej

umowy, gdyż prawo do zachowku nie jest prawem do dziedziczenia, a art. 1048 k.c. dopuszcza jedynie możliwość zawarcia umowy o zrzeczenie się dziedziczenia.

Komentator podkreślił, że Sąd Najwyższy nie podzielił argumentacji opierającej się na wykładni historycznej, zgodnie z którą racjonalny prawodawca, chcąc recypować umowę o zrzeczenie się zachowku do Kodeksu cywilnego, powinien wprost wskazać to w przepisach.

Autor zaznaczył, że wątpliwe jest, by racjonalny prawodawca nie uwzględnił prawdopodobieństwa zaistnienia problemów z wykładnią art. 1048 k.c., tym bardziej że wcześniejszy akt prawny, czyli dekret – Prawo spadkowe, zawierał stosowne regulacje dopuszczające możliwość zawarcia umowy o zrzeczenie się zachowku. Zdaniem glosatora stanowisko Sądu Najwyższego, według którego możliwość zawarcia umowy o zrzeczenie się zachowku była dopuszczalna od samego początku obowiązywania Kodeksu cywilnego, jest chybione.

Glosator zwrócił uwagę, że zrzeczenie się zachowku powinno być zatem dopuszczalne także, albo przede wszystkim, ze względu na znaczenie gospodarcze i praktyczną użyteczność tego rozwiązania. Odnosząc to do stanu faktycznego istotnego dla wydanego orzeczenia, osoba zrekająca się zachowku nie ma po śmierci spadkodawcy prawa do żądania zachowku, dzięki czemu inna osoba, która w testamencie otrzymałaby przedsiębiorstwo, może spokojnie i sprawnie funkcjonować, nie obawiając się, że potencjalne roszczenia z tytułu zachowku skutkować będą sprzedażą majątku przedsiębiorstwa celem zaspokojenia roszczeń i w konsekwencji zakończeniem działalności przedsiębiorstwa.

Komentator podkreślił, że pomimo dopuszczenia przez Sąd Najwyższy możliwości zawarcia umowy o zrzeczenie się zachowku wskazane byłoby wyszczególnienie w orzeczeniu postulatu obligującego polskiego prawodawcę do nowelizacji Kodeksu cywilnego i wskazania wprost – obok możliwości zrzeczenia się dziedziczenia – także dopuszczenia zrzeczenia się zachowku. Zwrócił uwagę na wiele nierozstrzygniętych problemów, jak możliwość zawarcia umowy o częściowe zrzeczenie się zachowku, dopuszczalność zawarcia umowy o zrzeczenie się zachowku pod warunkiem lub z zastrzeżeniem terminu, dopuszczalność zawarcia umowy o zrzeczenie się zachowku na czyjąś korzyść czy dopuszczalność zrzeczenia się zachowku przekraczającego określoną wartość pieniężną lub ma-

jącego na celu niezaliczanie przy jego wyliczaniu wartości określonego przedmiotu czy zespołu rzeczy i praw majątkowych. Jednak podkreślił, że orzeczenie Sądu Najwyższego jest w pełni słuszne.

Glosy do orzeczenia opracowali: P. Księżak (Rej. 2017, nr 9, s. 124) i P. Bender (Rej. 2018, nr 5, s. 65), a także T. Jasiakiewicz (OSP 2018, nr 9, poz. 86), T. Justyński (OSP 2018, nr 11, poz. 109) oraz N. Tułak (Folia Iuridica Universitatis Wratislaviensis 2019, nr 2, s. 219). Uchwałę omówił A. Grebieniow (Studia i Analizy Sądu Najwyższego. Przegląd orzecznictwa za rok 2017, red. J. Kosonoga, Warszawa 2018, s. 136).

J.S.

*

1. Nadmierny co do zakresu zakaz konkurencji jest niedozwolony także wtedy, gdy jego uzgodnienie nie było wynikiem nadużycia silniejszej pozycji kontraktowej.

2. Dłużnik może żądać miarkowania kary umownej, choćby dochodzona przez wierzyciela część zapłaty nie przekraczała kwoty, do której kara miałaby zostać obniżona.

(wyrok z 5 marca 2019 r., II CSK 58/18, H. Pietrzkowski, A. Kozłowska, R. Trzaskowski, OSNC 2019, nr 12, poz. 125)

Glosa

Piotra Konika, Forum Prawnicze 2022, nr 1, s. 93

W ocenie glosatora stanowisko Sądu Najwyższego precyzujące ograniczenia swobody kontraktowej w przedmiocie zakazu konkurencji i podkreślające konieczność respektowania kryterium właściwości (natury) zobowiązania jest w pełni prawidłowe. Spojrzenie na konkretne uregulowania umowne przez pryzmat tego kryterium pozwala bowiem dostrzec wiele zagadnień w sposób bardziej wyrazisty niż przy użyciu innych kryteriów delimitujących swobodę umów wskazanych w art. 353¹ k.c.

Komentator zastrzegł jednak, że ścisłe rozdzielenie poszczególnych kryteriów nie zawsze będzie możliwe, a poszczególne przypadki mogą podlegać analizie na gruncie więcej niż jednego kryterium. Dotyczyć to może zwłaszcza kryteriów zasad współżycia społecznego oraz właściwo-

ści (natury) zobowiązania, które na poziomie podstawowym powinny respektować także podstawowe założenia słusznościowe.

Glosator podzielił zapatrywanie Sądu Najwyższego, że brak podstaw do przyjęcia, iż cechą zobowiązania do niepodejmowania zachowań konkurencyjnych jest jego ścisły związek z zobowiązaniami ciągłymi. Do przyjęcia takiego wniosku niezbędne byłoby bowiem ustalenie, że ustawodawca wiąże takie zobowiązanie z określonymi rodzajami stosunków cywilnoprawnych (stosunkami ciągłymi) i nie dopuszcza jednocześnie związków z pozostałymi kategoriami zobowiązań. Glosator zaakceptował także spostrzeżenie, że wobec braku ogólniejszej regulacji dotyczącej umów o zakaz konkurencji, nie można twierdzić, iż umowy te mogą być jedynie odpłatne i wzajemne, a także, że taka jest właśnie natura zobowiązania do powstrzymania się od zachowań konkurencyjnych. W jego ocenie postanowienie umowne w przedmiocie powstrzymania się od zachowań konkurencyjnych ma charakter niesamodzielny, a ewentualnego ekwiwalentu za przyjmowane na siebie przez stronę ograniczenie należy poszukiwać w całości relacji między stronami, które obejmują zarówno spodziewane korzyści, jak i przewidywane ryzyka. W ocenie glosatora podstawowe znaczenie dla oceny treści konkretnego zobowiązania ma wpływ tego zobowiązania (ograniczenia) na sytuację zobowiązanego. Chodzi przy tym o jego całościową sytuację, a nie tylko wąski jej wycinek.

A.G.

★

1. Roszczenie o zmniejszenie zapisu (art. 1005 § 1 k.c.) może być dochodzone przez podniesienie zarzutu w sprawie o wykonanie zapisu wytoczonej przeciwko spadkobiercy.

2. W art. 998 § 1 k.c. została ustalona górna granica odpowiedzialności spadkobiercy uprawnionego do zachowku z tytułu zapisów i poleceń; to ustawowe ograniczenie sąd ma obowiązek uwzględnić z urzędu.

(wyrok z 19 grudnia 2019 r., IV CSK 481/18, K. Pietrzykowski, A. Kozłowska, K. Weitz, OSNC-ZD 2021, nr C, poz. 30)

Glosa

Grzegorza Wolaka, Krakowski Przegląd Notarialny 2022, nr 2, s. 97

Glosa ma charakter aprobujący.

Komentator wskazał, że w praktyce rzadko dochodzi do zmniejszenia zapisów zwykłych i poleceń majątkowych.

Autor zgodził się z oceną Sądu Najwyższego, że w sprawie nie zostały podjęte czynności, o których mowa w art. 123 § 1 pkt 1 k.c. O przerwie biegu terminu przedawnienia można mówić tylko wtedy, gdy termin przedawnienia jeszcze nie upłynął. Co jednak bardziej istotne, pozew przeciwko pozwanemu (spadkobiercy po matce) o zapłatę należnego zachowku nie mógł być poczytany za czynność przedsięwziętą bezpośrednio w celu ustalenia roszczenia pozwanego o redukcję zapisu zwykłego. Jest tak dlatego, że przerwanie przedawnienia następuje, co do zasady, tylko pomiędzy stronami postępowania, jeżeli z istoty łączącego je stosunku prawnego wynika, iż są materialnie zobowiązane lub uprawnione.

Zdaniem autora Sąd Najwyższy słusznie także uznał, że wyrok wydany w sprawie o zachówek nie kształtował sytuacji prawnej pozwanego w sposób sugerowany w skardze kasacyjnej. Sytuację prawną spadkobiercy kształtują przepisy ustawy oraz treść testamentu. W konsekwencji skuteczna realizacja przysługującego spadkobiercy roszczenia o zmniejszenie zapisu zwykłego jest uzależniona tylko od kształtu tej sytuacji, a więc takiej, z której wynika, że ma on obowiązek zaspokojenia długów spadkowych w postaci zachowku i zapisu zwykłego.

Komentator wskazał, że na aprobatę zasługuje teza Sądu Najwyższego, iż przydanie uprawnieniu spadkobiercy do żądania zmniejszenia zapisu zwykłego charakteru roszczenia oznacza, że – co do zasady – powinno być ono zrealizowane w procesie.

Zdaniem autora powołanie się przez pozwanego na uszczerbek, jaki spowoduje w jego majątku konieczność uiszczenia zasądzonej kwoty tytułem wykonania zapisu zwykłego, nie stanowi wystarczającego uzasadnienia dla zarzutu naruszenia art. 5 k.c. Przepis ten musi być bowiem stosowany z wyjątkową ostrożnością.

Autor podkreślił, że przepisy art. 998 § 1 k.c. (jak i art. 999 k.c.), w których została ustalona górna granica odpowiedzialności osoby uprawnionej do zachowku za zapisy zwykłe i polecenia majątkowe, jak też za za-

chowki innych uprawnionych, mają charakter norm *iuris cogentis*. Skoro ograniczenie tej odpowiedzialności ma charakter ustawowy, to oznaczać powinno, że sąd ma obowiązek uwzględnić je z urzędu (*ex officio*), a nie jedynie na zarzut zobowiązanego do zapłaty.

S.J.

*

W razie opublikowania materiału prasowego w dodatku lokalnym, branżowym lub tematycznym do zarejestrowanego dziennika lub czasopisma, właściwym redaktorem naczelnym w rozumieniu art. 31a w zw. z art. 39 ustawy z dnia 28 stycznia 1984 r. – Prawo prasowe (tekst jedn. Dz.U. z 2018 r. poz. 1914 ze zm.) jest redaktor naczelny dziennika lub czasopisma, z którym dodatek jest związany, chyba że sposób funkcjonowania dodatku stwarza u zewnętrznego odbiorcy uzasadnione przeświadczenie, że jest to samodzielny tytuł, w którym działa redaktor naczelny; w takim przypadku powództwo o opublikowanie sprostowania prasowego może być wytoczone także przeciwko redaktorowi naczelnemu tego tytułu.

Przy ocenie, czy sposób funkcjonowania dodatku wywołuje takie uzasadnione przeświadczenie, należy uwzględnić w szczególności treść informacji ujawnianych w stopce redakcyjnej (art. 27 ust. 1 Prawa prasowego).

(wyrok z 4 września 2020 r., II CSK 801/18, A. Piotrowska, P. Grzegorzcyk, K. Pietrzykowski, OSNC 2021, nr 4, poz. 30; OSP 2021, nr 7–8, poz. 57)

Glosa

Michała Kućki, Polski Proces Cywilny 2021, nr 3, s. 424

Glosa ma charakter aprobujący.

Komentator dostrzegł, że w piśmiennictwie wskazuje się, iż cele ujawnienia informacji dotyczących redaktora naczelnego mają charakter procesowy i odnoszą się do określonych obowiązków, jak również zakazów wynikających z przepisów Prawa prasowego. Wskazał, że wątpliwa jest kwestia, gdy dane zawarte w stopce redakcyjnej nie są tożsame z danymi ujawnionymi w rejestrze. W jego ocenie uruchomienie przez wydaw-

cę prasowego dodatku lokalnego bądź serwisu (działu) tematycznego poświęconego jednej dziedzinie życia, np. sport, zdrowie, uroda, może nieść ze sobą kłopoty z ustaleniem właściwego redaktora naczelnego, do którego skierowany zostanie wniosek o sprostowanie. W dodatkach tych funkcjonują bowiem samodzielne redakcje, w których pracują dziennikarze specjalizujący się w danej tematyce. Z przyczyn organizacyjnych wydawca powołuje tam redaktora naczelnego. Właśnie taka sytuacja wystąpiła na kanwie glosowanego orzeczenia. Z informacji zawartych na stronie internetowej tytułu będącego dodatkiem lokalnym do zarejestrowanego dziennika jednoznacznie wynikało, że redakcją lokalną kieruje redaktor naczelny i jest nim inna osoba niż redaktor naczelny głównego wydania dziennika. Do każdego przeciętnego odbiorcy dociera więc komunikat, że w „obrocie” występują dwie redakcje, którymi kierują dwaj odrębni redaktorzy naczelni.

Jak zauważono w glosie, przed wydaniem glosowanego orzeczenia dominował pogląd, że za opublikowanie sprostowania w prasie posiadającej dodatki lokalne odpowiada wyłącznie redaktor naczelny zarejestrowanego tytułu prasowego. Od reguły tej Sąd Najwyższy na gruncie niniejszej sprawy dopuścił wyjątek polegający na możliwości wytoczenia powództwa przeciwko redaktorowi naczelnemu dodatku, jeżeli wydawca prowadzi działalność prasową w sposób wywołujący u przeciętnego odbiorcy uzasadnione, choć mylne przeświadczenie o samodzielności redakcji tego dodatku.

W ocenie komentatora analizowany wyrok jest sprawiedliwy i słuszny. Glosator uznał, że w zakresie legitymacji biernej w procesie o sprostowanie redaktora naczelnego dodatku wydania głównego dopuszczalny byłby nawet dalej idący pogląd. Jeżeli wydawca, tworząc taki dodatek, powołuje redaktora naczelnego kierującego pracami jego redakcji i ujawnia informacje o tym w stopce redakcyjnej, należy przyjąć, że jego zamiarem jest wyposażenie tego redaktora naczelnego we wszystkie kompetencje, jakie Prawo prasowe wiąże z pełnieniem tej funkcji. W rezultacie wniosek o sprostowanie powinien być skierowany do tego redaktora naczelnego. Ewentualne nieujawnienie dodatku w rejestrze nie powinno przesądzać o wyłączeniu odpowiedzialności tego podmiotu i przerwaniu jej na redaktora naczelnego wydania głównego figurującego w rejestrze. *De lege ferenda* autor dostrzega dwa rozwiązania. Jednym z nich byłoby nałożenie

na wydawcę obowiązku rejestracji dodatku lokalnego wraz z wpisaniem do rejestru danych redaktora naczelnego nim kierującego. Drugim zaś wyposa-
żenie w kompetencje związane z instytucją sprostowań prasowych wy-
dawcy prasowego w miejsce redaktora naczelnego. W jego ocenie każde
z zaproponowanych rozwiązań ułatwiłoby osobom zainteresowanym do-
chodzenie roszczeń o publikację sprostowania prasowego.

Głosę do orzeczenia opracował również W. Machała (OSP 2021,
nr 7–8, poz. 57).

P.R.

★

**Jeżeli wskutek odroczenia terminu spełnienia świadczenia, rosz-
czenie przestało być wymagalne, jego przedawnienie rozpoczyna
ponownie bieg dopiero z upływem nowego terminu.**

*(uchwała z 11 września 2020 r., III CZP 88/19, M. Romańska, M. Koba,
R. Trzaskowski, OSNC 2021, nr 3, poz. 17; BSN 2020, nr 9–10, s. 11; Glosa
2022, nr 1, s. 26; OSP 2021, nr 9, s. 70; Prok. i Pr. 2021, nr 9, s. 54; M.Pr.Bank.
2021, nr 3, s. 33; R.Pr. Zeszyty Naukowe 2020, nr 4, s. 156)*

Glosa

Andrzeja Szlęzaka, Glosa 2022, nr 2, s. 21

Glosa ma charakter aprobujący.

Komentator uznał pogląd wyrażony w tezie uchwały za trafny, podno-
sząc jednak, że wymaga on uzupełniającego komentarza i nawiązania do
poglądów doktryny wyrażonych w komentarzach do uchwały.

Glosator zauważył, że po przerwie wywołanej uznaniem roszczenia bieg
przedawnienia rozpoczyna się na nowo (art. 124 § 1 k.c.), ale dopiero od
daty wymagalności ustalonej w porozumieniu zmieniającym moment jej
wystąpienia, a nie niezwłocznie po przerwie, tj. nie w związku z istniejącą
wcześniej wymagalnością, cechującą roszczenie przed uzgodnieniem przez
strony nowego terminu spełnienia świadczenia. Oceniał, że skutek taki nie
wynika z przyjęcia wąskiej wykładni art. 119 k.c., tj. postrzegania normy
w nim uregulowanej jako zabraniającej wyłącznie skracania bądź wydłuża-
nia nominalnych terminów przedawnienia, ale zarazem zezwalającej na

umowne kształtowanie przedawnienia w innych jego aspektach; strony nie dysponują tego rodzaju swobodą. Niedopuszczalne byłoby nie tylko umawianie się, że okres przedawnienia danego roszczenia jest dłuższy bądź krótszy niż wskazany w ustawie, ale też umawianie się, iż przedawnienie nie biegnie, zawiesza się czy przerywa w okolicznościach innych niż wyznaczone przepisami ustawy. Z kolei to, że po przerwie wywołanej uznaniem przedawnienie może rozpocząć bieg nie niezwłocznie, ale dopiero z nadejściem nowego terminu wymagalności, jest wyrazem zasady, iż bieg ten rozpoczyna się z chwilą wystąpienia wymagalności (art. 120 § 1 zdanie pierwsze k.c.), a o tym, kiedy świadczenie stanie się wymagalne, strony mogą decydować bez przeszkód, w granicach swobody kontraktowania. Gdy strony przesuną termin wymagalności na jakąś przyszłą datę, w ten sposób doprowadzając do uznania roszczenia, co z kolei wywoła przerwę biegu przedawnienia, wcześniej wymagalne już roszczenie tę cechę utraci, wobec czego, poza wyjątkiem z art. 120 § 1 zdanie drugie k.c., nie może rozpocząć się po przerwie bieg jego przedawnienia. Stan taki będzie się utrzymywać dopóty, dopóki przedmiotowe roszczenie nie stanie się z powrotem roszczeniem wymagalnym, więc do chwili nadejścia (upływu) uzgodnionego przez strony terminu świadczenia, wyznaczającego zarazem początek biegu nowego terminu przedawnienia.

Glosy opublikowali również: G. Wolak (Rej. 2021, nr 3, s. 63) i A. Urbański (OSP 2021, nr 9, s. 33) oraz M. Łolik (Glosa 2022, nr 1, s. 26), a omówienie opracował M. Giaro, *Wpływ odroczenia terminu spełnienia świadczenia na przedawnienie w świetle uchwały SN z 11.9.2020 r., III CZP 88/19* (MoP 2021, nr 11, s. 608). Uchwałę omówił K. Wielgus w przeglądzie orzecznictwa (Pal. 2020, nr 11, s. 64).

A.T.

*

1. Wynagrodzenie prowizyjne (prowizja), stanowiące wynagrodzenie z tytułu udzielenia pożyczki, przewidziane w umowie pożyczki, do której mają zastosowanie przepisy ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (tekst jedn. Dz.U. z 2019 r. poz. 1083 ze zm.), nie jest świadczeniem głównym w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c.

2. Okoliczność, że pozaodsetkowe koszty kredytu konsumenckiego nie przekraczają wysokości określonej w art. 36a ust. 1 i 2 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim, nie wyłącza oceny, czy postanowienia określające te koszty są niedozwolone (art. 385¹ § 1 k.c.).

(uchwała z 27 października 2021 r., III CZP 43/20, T. Bielska-Sobkowicz, A. Owczarek, W. Pawlak, BSN 2021, nr 10, s. 11; MoP 2021, nr 24, s. 1283; EPS 2022, nr 5, s. 58; M.Pr.Bank. 2022, nr 6, s. 15; OSP 2022, nr 7–8, poz. 59)

Glosa

Tomasza Czecha, Monitor Prawa Bankowego 2022, nr 6, s. 34

Glosa ma charakter częściowo aprobujący.

Autor zauważył, że w głosowanej uchwale występuje istotna niespójność między tezą a uzasadnieniem. Wskazał, że w tezie uchwały ogólnie wykluczono kwalifikację prowizji, która stanowi wynagrodzenie pożyczkodawcy, jako świadczenia głównego w umowie pożyczki konsumenckiej. Z kolei w uzasadnieniu uchwały Sąd Najwyższy odniósł się do konkretnej pożyczki, odwołał się do treści zawartej umowy, w której nie zdefiniowano takiego wynagrodzenia i nie powiązano go z wzajemnym świadczeniem pożyczkodawcy. Zdaniem autora sugeruje to, że gdyby umowa pożyczki zawierała w tej mierze skonkretyzowane oraz jasne postanowienia, wniosek byłby odmienny co do kwalifikacji prowizji jako świadczenia głównego. Natomiast bezwarunkowo ujęta teza uchwały przeczy możliwości odwołania się do postanowień zawartej umowy.

Dalej glosator stwierdził, że w rzeczywistości – wbrew wywodom Sądu Najwyższego – przepisy ustawy o kredycie konsumenckim (dalej – „u.k.k.”) nie rozstrzygają o strukturze świadczeń stron w zobowiązaniu umownym. Podkreślił, iż *de lege lata* nie ma dostatecznego uzasadnienia, aby przyznawać szczególną rangę odsetkom w odniesieniu do kredytu konsumenckiego (w tym udzielonego w postaci pożyczki konsumenckiej). Dodał, że przepisy u.k.k. nie traktują świadczenia odsetkowego jako wyłącznego bądź podstawowego wynagrodzenia na rzecz kredytodawcy za udzielenie takiego kredytu (również w postaci pożyczki). Wręcz przeciwnie, z art. 4 ust. 1 pkt 1 oraz art. 30 ust. 1 pkt 6 i 10 u.k.k. wynika, że wyróżnia się – oprócz odsetek – inne koszty po stronie konsumenta (w tym

opłaty i prowizje). W założeniu umowa o kredyt konsumencki jest umową odpłatną, zaś odpłatę za jego udzielenie mogą tworzyć różnego rodzaju świadczenia zastrzeżone na rzecz kredytodawcy (art. 353¹ k.c.).

W ocenie autora nieprawidłowa jest teza głosowanej uchwały, w której bezwarunkowo wykluczono możliwość zakwalifikowania prowizji za udzielenie pożyczki do kategorii świadczenia głównego (w rozumieniu art. 385¹ § 1 zdanie drugie k.c.). Podkreślił, że kwalifikacja takiej prowizji zależy od okoliczności danej sprawy oraz funkcji prowizji w konkretnym stosunku umownym. Dodał także, iż możliwe są przypadki, w których prowizja określa – samodzielnie albo wraz z odsetkami kapitałowymi – cenę uiszczaną przez konsumenta za uzyskanie pożyczki. W sensie ekonomicznym wyraża wtedy podstawowe wynagrodzenie na rzecz pożyczkodawcy za wykonanie usługi finansowej na rzecz konsumenta. W takiej sytuacji powinna zostać uznana za świadczenie główne. Nie podlega wówczas kontroli pod względem abuzywności, chyba że w umowie nie ujęto jej w sposób jednoznaczny.

Zdaniem autora rozumowanie Sądu Najwyższego zawodzi w odniesieniu do wielu postaci kredytu konsumenckiego. Przykładowo, w polskiej praktyce występują pożyczki udzielane konsumentom, w których nie zastrzeżono odsetek kapitałowych, lecz wprowadzono jedynie prowizję za udzielenie finansowania. Są to pożyczki odpłatne, które podlegają przepisom u.k.k. (zob. art. 3 ust. 1 w zw. z art. 4 ust. 1 pkt 1 u.k.k.). W takim przypadku bez wątpienia prowizja stanowi świadczenie główne w umowie pożyczki, ponieważ wyraża jedyne wynagrodzenie należne pożyczkodawcy. Podkreślił, że konsekwentnie powinno się przyjąć, iż w przypadku, gdy pożyczka jest oprocentowana (np. na niskim poziomie), należność prowizyjna – stosownie do okoliczności – może nadal zachować charakter świadczenia głównego (równoległego).

Podsumowując, autor wskazał, że głosowana uchwała Sądu Najwyższego rodzi ambiwalentne odczucia. Z jednej strony prawidłowo uznano, że postanowienia dotyczące kosztów pozaodsetkowych podlegają kontroli pod względem abuzywności, choćby wysokość tych kosztów nie przekraczała limitu ustawowego. Z drugiej strony, w ocenie komentatora, nie jest przekonujące arbitralne, bezwarunkowe wyłączenie w tezie uchwały możliwości zakwalifikowania prowizji za udzielenie pożyczki jako świadczenia głównego (w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c.). Dodał, że

w rzeczywistości kwalifikacja takiej prowizji powinna pozostać kwestią otwartą, ustalaną przez sąd stosownie do okoliczności danej sprawy. W polskiej praktyce występują przypadki, w których prowizja za udzielenie pożyczki stanowi świadczenie główne, zwłaszcza gdy – w sensie ekonomicznym – wyraża podstawowe wynagrodzenie pożyczkodawcy w ramach umowy zawartej z konsumentem.

M.K.

ZAGADNIENIA PRAWNE PRZEDSTAWIONE DO ROZSTRZYGNIĘCIA

III CZP 116/22

„1. Czy art. 13a ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tekst jednolity: Dz.U. z 2020 roku, poz. 755 ze zm., dalej „u.k.s.c.”) znajduje zastosowanie do dochodzonych przez konsumenta roszczeń wynikających wyłącznie z czynności bankowych wymienionych w art. 5 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Prawo bankowe (tekst jednolity: Dz.U. z 2021 roku, poz. 2439, dalej „pr.bank”),

a w razie pozytywnej odpowiedzi;

2. Czy oferowanie przez bank certyfikatów inwestycyjnych funduszu inwestycyjnego stanowi czynność bankową w rozumieniu art. 5 ust. 2 pkt 9 pr.bank.

oraz

3. Czy wykonywanie obowiązków depozytariusza funduszu inwestycyjnego, będącego bankiem, stanowi czynności bankowe z uczestnikiem funduszu określone w art. 5 ust. 2 pkt 6 i 9 pr.bank?”

(postanowienie Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 13 maja 2022 r., P. Aślanowicz)

Na tle pierwszego z przedstawionych zagadnień prawnych Sąd Apelacyjny rozważał, czy kwalifikacja dochodzonych przez konsumentów przeciwko bankom roszczeń jako wynikających z działalności banków, pozostającej poza zakresem czynności wymienionych w art. 5 ust. 1 i 2 pr.bank., prowadzi do wyłączenia stosowania art. 13a u.k.s.c. W tym

względnie Sąd pytający zauważył, że w orzecznictwie powszechnie przyjmuje się, iż przywilej fiskalny statuowany przez art. 13a u.k.s.c. ma szczególny charakter (zob. zwłaszcza uchwały SN z 26 października 2016 r., III CZP 59/16, OSNC 2017, nr 7–8, poz. 76, oraz z 28 stycznia 2022 r., III CZP 38/22, BSN 2022, nr 1, s. 62). Konsekwencją zaś eksponowania szczególnego charakteru art. 13a u.k.s.c. jest wyprowadzenie dwóch przeciwstawnych wniosków interpretacyjnych dotyczących zakresu stosowania tego przepisu. Twierdzi się bowiem, że skoro w art. 13a u.k.s.c. ustawodawca zdecydował się na wprowadzenie preferencji fiskalnej w odniesieniu do konkretnych roszczeń wymienionych w tym przepisie, to brak podstaw dla przeprowadzenia jego wykładni rozszerzającej. Wyrażone jest również opozycyjne stanowisko, w ramach którego wskazuje się na konieczność szerokiej wykładni art. 13a u.k.s.c., aby w sposób właściwy realizować jego funkcję prokonsumencką.

Sąd Apelacyjny zaznaczył, że powyższe rozbieżności interpretacyjne mają swoje odzwierciedlenie w orzecznictwie sądowym. Prezentowany jest pogląd, że art. 13a u.k.s.c. dotyczy nie tylko roszczeń związanych z czynnościami bankowymi opisanymi w art. 5 ust. 1 i 2 Prawa bankowego, ale także z działalnością bankową, o której mowa w art. 6 ust. 1 Prawa bankowego. Pogląd ten uzasadniany jest poprzez odwołanie się do argumentu aksjologicznego związanego z potrzebą zapewnienia jak najszerszej ochrony konsumentom w odniesieniu do wszystkich usług świadczonych przez banki na ich rzecz. Wspiera się go również argumentem wynikającym z wykładni historycznej. W poprzednim stanie prawnym do kwestii opłat ponoszonych przez konsumentów przy sądowym dochodzeniu roszczeń od banków odnosił się art. 13 ust. 1a u.k.s.c. W treści tego przepisu ustawodawca wprost odwoływał się do czynności bankowych, o których mowa w art. 5 ust. 1 i 2 Prawa bankowego. Stosownego odwołania nie zawiera natomiast obecnie obowiązujący art. 13a u.k.s.c., co sugeruje, że ustawodawca dążył do poszerzenia preferencji fiskalnej wyrażonej w tym przepisie na rzecz konsumentów w sporach z bankami. W konsekwencji art. 13a u.k.s.c. dotyczy roszczeń konsumentów wynikających nie tylko z czynności bankowych opisanych w art. 5 ust. 1 i 2 Prawa bankowego, ale także działalności bankowej z art. 6 Prawa bankowego. Ponadto zaznacza się, że art. 13a u.k.s.c. odwołuje się do czynności bankowej. Pojęcia tego nie można jednak zamy-

kać wyłącznie do czynności opisanych w art. 5 ust. 1 i 2 Prawa bankowego, gdyż przepis ten zawiera jedynie przykładowe wyliczenie czynności bankowych. Stąd też dla określenia znaczenia merytorycznego zwrotu „czynności bankowe” z art. 13a u.k.s.c. zasadne jest stosowanie kryterium podmiotowego – czynnościami bankowymi są czynności obligacyjne, w których po jednej stronie występuje bank i czynność ta dokonywana jest w związku z prowadzoną przez niego działalnością.

Jednocześnie w orzecznictwie można wyróżnić stanowisko, które w sposób wąski ujmuje zakres znaczeniowy zwrotu „czynność bankowa” z art. 13a u.k.s.c. W jego ramach przyjmuje się, że czynnościami bankowymi są wyłącznie usługi świadczone przez bank, o których mowa w art. 5 ust. 1 i 2 Prawa bankowego. Za czynności bankowe nie można uznać działań banku podejmowanych na mocy art. 6 Prawa bankowego. Wskazują na to wyniki wykładni językowej art. 6 ust. 1 Prawa bankowego. Z przepisu tego wynika, że czynnościami bankowymi są wyłącznie czynności z art. 5 ust. 1 i 2 Prawa bankowego. Działalność banku opisana w art. 6 Prawa bankowego to natomiast działalność dodatkowa, która – co istotne – nie ma charakteru czynności bankowej, gdyż działania wskazane w tym przepisie mogą być podejmowane także przez podmioty gospodarcze, które nie mają statusu banku.

W odniesieniu do drugiego z przedstawionych pytań prawnych Sąd Apelacyjny zwrócił uwagę na występujące w orzecznictwie rozbieżności dotyczące kwalifikowania czynności banku polegającej na oferowaniu certyfikatów inwestycyjnych funduszu inwestycyjnego jako czynności bankowej w rozumieniu art. 5 ust. 2 pkt 2 Prawa bankowego. W niektórych orzeczeniach wskazuje się bowiem na konieczność wykazania konkretnych czynności związanych z emisją papierów wartościowych, które zostały zlecone bankowi, oraz formalnego powierzenia bankowi czynności oferowania stosowanych papierów wartościowych, aby można było łączyć zaangażowanie banku w postaci oferowania certyfikatów inwestycyjnych wyemitowanych przez fundusz inwestycyjny z czynnością bankową z art. 5 ust. 2 pkt 2 Prawa bankowego. Natomiast w innych *a limine* odrzuca się możliwość kwalifikowania czynności oferowania przez bank certyfikatów inwestycyjnych funduszu inwestycyjnego jako czynności bankowej poprzez twierdzenie, że bank nie był emitentem certyfikatów, ani nie pełnił funkcji depozytariusza oraz podmiotu zarządzającego port-

felem funduszu. Podstawowe znaczenie przypisuje się więc kryterium podmiotowemu i rezygnuje się z badania *in concerto* zaangażowania banku w oferowanie certyfikatów inwestycyjnych, dopuszczalności takiej działalności w świetle przepisów Prawa bankowego i jej umocowania w umowie.

Trzecie zagadnienie prawne bazuje na wyjściowym stwierdzeniu, że czynnością bankową jest przechowywanie przez bank przedmiotów i papierów wartościowych (art. 5 ust. 2 pkt 6 Prawa bankowego), co koreluje z podstawowym obowiązkiem depozytariusza funduszu inwestycyjnego, jakim jest przechowywanie aktywów funduszu i prowadzenie rejestru tych aktywów. W związku z tym, jak wskazuje Sąd Apelacyjny, dyskusyjne jest ustalenie, czy wykonywanie obowiązków depozytariusza funduszu inwestycyjnego, będącego bankiem, stanowi czynności bankowe z uczestnikiem funduszu określone w art. 5 ust. 2 pkt 6 i 9 Prawa bankowego. Sąd pytający nie rozwinął szerzej przedmiotowego zagadnienia. Zwrócił jednak uwagę, że jego rozstrzygnięcie będzie miało bezpośrednie przełożenie na ocenę roszczeń zgłoszonych w sprawie przez powódkę, bowiem uznanie, iż wykonywanie przez bank obowiązków w zakresie przechowywania i rejestrowania aktywów (obowiązków depozytariusza) jest czynnością bankową w rozumieniu art. 5 ust. 2 pkt 6 Prawa bankowego, co otwiera przestrzeń do dyskusji, czy nienależyte wykonanie stosownych czynności może stanowić źródło roszczeń uczestnika funduszu wobec banku – depozytariusza.

P.P.

*

III CZP 117/22

„Czy orzeczenie wojewódzkiej komisji do spraw orzekania o zdarzeniach medycznych ustalające wysokość kosztów postępowania zgodnie z art. 671 ust. 4 ustawy z dnia 6 listopada 2008 r. o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 849) stanowi tytuł egzekucyjny w rozumieniu art. 777 § 1 pkt 3 k.p.c. i może zostać zaopatrzone w klauzulę wykonalności?”

(postanowienie Sądu Rejonowego dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi z 22 kwietnia 2022 r., II 1 Cz 66/22, J. Głowacz)

Zgodnie z art. 671 ust. 4 i ust. 5 *in fine* ustawy z dnia 6 listopada 2008 r. o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta (tekst jedn. Dz.U. z 2020 r. poz. 849) wysokość kosztów postępowania wojewódzka komisja ustala w orzeczeniu. Kwotą stanowiącą równowartość kosztów uiszcza się na rachunek właściwego urzędu wojewódzkiego. Wpływy z kosztów stanowią dochód budżetu państwa. Ustawa nie rozstrzyga wprost, czy przedmiotowe orzeczenie podlega przymusowemu wykonaniu, ani czy może to nastąpić w trybie egzekucji sądowej, ewentualnie w drodze egzekucji administracyjnej.

Jak wskazał Sąd pytający, w praktyce powstaje problem dopuszczalności oraz trybu egzekwowania kosztów postępowania określonych w orzeczeniach wojewódzkich komisji wydawanych na podstawie art. 671 ust. 4 ustawy. W piśmiennictwie występują rozbieżności w tym zakresie. Wyróżnić można pogląd, w myśl którego ściągnięcie przedmiotowych kosztów jest możliwe na podstawie egzekucji administracyjnej.

Zaprezentowano jednak także pogląd, zgodnie z którym przedmiotowe orzeczenie nie może podlegać egzekucji administracyjnej z uwagi na to, że orzeczenie komisji nie stanowi aktu administracyjnego, w tym aktu organu administracji publicznej. Według Sądu Okręgowego nie można też tracić z pola widzenia tego, że wprawdzie wpływy z kosztów postępowania stanowią dochód budżetu państwa (art. 671 ust. 5 ustawy), to jednak wojewódzkie komisje rozstrzygają sprawy cywilne w znaczeniu formalnym i niejako zastępują w tym zakresie sądy powszechne, prowadząc pozasądowe postępowanie cywilne. Można zatem bronić poglądu, że orzeczenie wojewódzkiej komisji w zakresie kosztów postępowania stanowi analogiczny do sądowego tytuł egzekucyjny jako integralna część orzeczenia stwierdzającego zaistnienie zdarzenia medycznego. Wierzyicielem w tym zakresie będzie Skarb Państwa reprezentowany przez właściwego wojewodę, podobnie jak na gruncie postępowań sądowych wierzyicielem (w zakresie kosztów sądowych) może być Skarb Państwa reprezentowany przez właściwy sąd.

P.R.

III CZP 118/22

„Czy w przypadku stwierdzenia umorzenia z mocy prawa postępowania egzekucyjnego, wszczętego przed wejściem w życie ustawy z dnia 28 lutego 2018 r. o kosztach komorniczych, na podstawie art. 823 k.p.c. z uwagi na bezczynność wierzyciela, gdy skutek w postaci umorzenia nastąpił po wejściu w życie wymienionej ustawy, dopuszczalne jest obciążenie wierzyciela opłatą stosunkową zgodnie z art. 29 ust. 1 ustawy o kosztach komorniczych, czy też opłata powinna zostać określona na podstawie art. 29 ust. 4 powołanej ustawy?”

(postanowienie Sądu Rejonowego w Rybniku z 2 maja 2022 r., I Cz 10/22, B. Golec)

Sąd Rejonowy w Rybniku powziął wątpliwość przy rozpoznawaniu zażalenia wierzyciela na postanowienie o oddaleniu skargi w sprawie o egzekucję świadczeń pieniężnych w przedmiocie skargi na postanowienie Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Rybniku stwierdzające, że doszło do umorzenia postępowania z mocy prawa, i ustalające koszty postępowania egzekucyjnego poprzez obciążenie wierzyciela opłatą na podstawie art. 29 ust. 1 ustawy o kosztach komorniczych (dalej – „u.k.k.”). Wierzyciel domagał się uzupełnienia postanowienia o wskazanie jako podstawy prawnej umorzenia art. 823 k.p.c. oraz uchylenie punktu drugiego w zakresie opłaty w wysokości 209,26 zł. Zarzucił błędne zastosowanie art. 29 ust. 1 u.k.k. przez uznanie, że w przypadku umorzenia egzekucji na podstawie art. 823 k.p.c. wierzyciel powinien być obciążony opłatą stosunkową, podczas gdy w ocenie wierzyciela należy zastosować regulację zawartą w art. 29 ust. 4 u.k.k. Ponadto w uzasadnieniu skargi wierzyciel podkreślił, że art. 29 ust. 1 u.k.k. zawiera zamknięty katalog sytuacji, w których można obciążyć wierzyciela opłatą stosunkową. Katalog ten nie obejmuje przepisu art. 823 k.p.c., a zatem nie jest możliwe zastosowanie opisanej sankcji wobec wierzyciela, pomimo tożsamości dotychczasowych i obecnie obowiązujących norm. Wywołało to uzasadnione wątpliwości Sądu Rejonowego.

Jak podkreślił Sąd przedstawiający zagadnienie prawne, po wejściu w życie ustawy z dnia 10 lipca 2015 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny, ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw

(Dz.U. poz. 1311) uchylono art. 823 k.p.c., w świetle którego beczynność wierzyciela trwająca dłużej niż rok skutkowałą umorzeniem postępowania egzekucyjnego z mocy prawa. Ze względu na umorzenie następujące *ex lege* wydanie postanowienia o umorzeniu co do zasady nie było wymagane, a jeśli zostało ono wydane, miało skutek wyłącznie deklaratoryjny. W punkcie 10. ustawa nowelizująca weszła w życie z dniem 8 września 2016 r. Przepisy intertemporalne (art. 21 ust. 1 ustawy) statuowały zasadę, zgodnie z którą do postępowań wszczętych i niezakończonych przed wejściem w życie ustawy zmieniającej stosuje się przepisy dotychczasowe. Założenia towarzyszące regulacji art. 823 k.p.c. oraz art. 824 § 1 pkt 4 k.p.c. są zbliżone, jednakże cel został zrealizowany w odmienny sposób. Według nowych przepisów czynność komornika sądowego w postaci wydania postanowienia o umorzeniu postępowania ma już charakter konstytutywny, a nie wyłącznie deklaratoryjny.

Sąd Rejonowy zwrócił uwagę, że art. 29 ust. 1 ustawy o kosztach komorniczych stanowi, iż w razie umorzenia postępowania egzekucyjnego na wniosek wierzyciela albo na podstawie art. 824 § 1 pkt 4 k.p.c. wierzyciela obciąża opłata stosunkowa w wysokości 5% wartości świadczenia pozostałego do wyegzekwowania. Powyższa regulacja stanowi całkowitą modyfikację dotychczasowego rozwiązania, zgodnie z którym powyższa opłata obciążała dłużnika na podstawie nieobowiązującego art. 49 ust. 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji (tekst jedn. Dz.U. z 2018 r. poz. 1309 ze zm.).

Z tych względów możliwe są dwa stanowiska. Pierwsze zakładające, że powyższa sytuacja stanowi oczywistą lukę prawną, gdyż art. 823 k.p.c. oraz art. 824 § 1 pkt 4 k.p.c. stanowią regulacje tożsame. W ocenie składów orzekających prezentujących ten pogląd bezzasadne byłoby różnicowanie sytuacji prawnej wierzycieli, którzy dopuszczają się beczynności w postępowaniu wszczętym przed 8 września 2016 r. i do tej daty niezakończonym, od sytuacji wierzycieli, którzy wykazują taką samą beczynność w postępowaniu wszczętym po wskazanej dacie, a do takich skutków prowadzi wykładnia językowa.

Drugie stanowisko przyjmuje, że stosowanie analogii i uzupełnianie luki prawnej jest w zaistniałej sytuacji niedopuszczalne ze względu na publicznoprawny charakter opłat komorniczych (art. 149 ust. 1 z dnia 22 marca 2018 r. o komornikach sądowych) oraz istniejącej ustawowy

zakaz pobierania opłat, jeśli nie są one przewidziane przez ustawy (art. 18 ust. 2 u.k.k.). Publicznoprawny charakter należności, jakimi od dnia wejścia w życie ustawy o komornikach sądowych niewątpliwie są opłaty komornicze, nakazuje odnieść się do przepisów Konstytucji, gdzie w art. 217 stanowi się, że nakładanie podatków, innych danin publicznych, określanie podmiotów, przedmiotów opodatkowania i stawek podatkowych, a także zasad przyznawania ulg i umorzeń oraz kategorii podmiotów zwolnionych od podatków następuje w drodze ustawy. Dlatego mimo istnienia rozbieżności między treścią ustawy a zamiarem ustawodawcy niedopuszczalne jest uzupełnienie luki w drodze analogii.

Wskazane zagadnienie prawne budzi poważne wątpliwości, co ma odzwierciedlenie w rozstrzygnięciach w poszczególnych postępowaniach. Dla zachowania powagi władzy sądowniczej pożądane jest jednolite stosowanie prawa przez wszystkie sądy, co sprzyja poczuciu pewności prawa i zaufania społeczeństwa do wymiaru sprawiedliwości.

J.S.

*

III CZP 119/22

„Czy zakład ubezpieczeń może obniżyć należne odszkodowanie przysługujące z umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku z ruchem tych pojazdów o rabaty oraz ulgi na części i materiały służące do naprawy pojazdu, możliwe do uzyskania w ramach współdziałania poszkodowanego z ubezpieczycielem w zakresie likwidacji szkody z odpowiedzialności cywilnej sprawcy szkody w procesie naprawy pojazdu (art. 362 k.c. w zw. z art. 354 § 2 k.c.)?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Warszawie z 7 marca 2022 r., XXIII Ga 764/20, A. Łazarska)

Zdaniem Sądu Okręgowego z art. 34 ust. 1, art. 36 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych i art. 363 § 1 k.c., określających obowiązek odszkodowawczy wynika, że nie ma w zasadzie znaczenia prawnego okoliczność, czy poszkodowany dokonał naprawy oraz jakim kosztem to uczynił, pod warunkiem, że był to koszt rynkowy. Oznacza to, że

dla ustalenia wysokości kosztów naprawy wystarczające jest sporządzenie kosztorysu przez biegłego, gdyż ubezpieczyciel zwalnia się z obowiązku naprawienia szkody – w wariantcie kosztorysowym – przez wypłatę odszkodowania w pełnej wysokości, nie zaś w wysokości, po której naprawa została rzeczywiście dokonana, albo po możliwie najniższym koszcie naprawy.

Poszkodowany może zatem naprawić pojazd w dowolnym zakładzie naprawczym, pod warunkiem, że zastosowane stawki będą rynkowe. Jak wskazuje się w judykaturze, odszkodowanie, jakie zobowiązany jest w takiej sytuacji wypłacić zakład ubezpieczeń, obejmuje wszelkie celowe i ekonomicznie uzasadnione wydatki poniesione w celu przywrócenia stanu poprzedniego rzeczy. Przywrócenie uszkodzonej rzeczy do stanu poprzedniego oznacza doprowadzenie jej do stanu używalności i jakości w zakresie istniejącym przed wypadkiem; w przypadku pojazdu mechanicznego chodzi o przywrócenie mu sprawności technicznej, zapewniającej bezpieczeństwo kierowcy i innych uczestników ruchu, oraz wyglądu sprzed wypadku. Osiągnięcie tego celu zakłada konieczność użycia takich części oraz materiałów, które są potrzebne do tego, aby pojazd był sprawny technicznie i powrócił do stanu porównywalnego ze stanem przed wypadkiem; będą to z reguły tylko części nowe. Nie można też na poszkodowanego nakładać obowiązku poszukiwania części używanych, bez sprawdzenia, czy są dostępne i czy ich jakość jest porównywalna z częściami nowymi, tym bardziej że poszkodowany i tak, oprócz konieczności pokrycia kosztów naprawy przywracającej pojazd do stanu poprzedniego, dotknięty jest w związku z wypadkiem wieloma dodatkowymi niedogodnościami.

Z orzecznictwa Sądu Najwyższego wynika, że zakład ubezpieczeń jest zobowiązany do wypłaty w ramach ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadacza pojazdu mechanicznego odszkodowania obejmującego celowe i ekonomicznie uzasadnione koszty nowych części i materiałów służących do naprawy pojazdu. Jeżeli uszkodzenie rzeczy jest tego rodzaju, iż pozwala na przywrócenie jej do stanu poprzedniego, odpowiedzialny za szkodę ma obowiązek zwrócić poszkodowanemu wszystkie celowe, ekonomicznie uzasadnione wydatki, poniesione w celu przywrócenia stanu poprzedniego rzeczy uszkodzonej. Do takich wydatków należy zaliczyć także koszt nowych części i materiałów, jeżeli ich użycie

było niezbędne do naprawienia uszkodzonej rzeczy. Dokonanie potrąceń amortyzacyjnych, odpowiadających zużyciu samochodu i jego części przed uszkodzeniem, Sąd Najwyższy uznał za nieuzasadnione.

W orzecznictwie nie był jednak analizowany problem współdziałania z ubezpieczycielami w zakresie likwidacji szkody podczas naprawy pojazdu. Obowiązek aktywnego współdziałania poszkodowanego podczas likwidacji szkody w ramach ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej można natomiast wskazać na tle spraw o odszkodowanie za najem pojazdu zastępczego.

Ze względu na treść zarzutów apelacji kluczowe znaczenie miało ustalenie, czy w ramach obowiązku minimalizacji szkody mieści się powinność poszkodowanego współdziałania z ubezpieczycielem w toku postępowania likwidacyjnego i skorzystania z rabatów na części zamienne. Istota sporu sprowadza się więc do rozstrzygnięcia, czy zgodnie z zasadą minimalizacji szkody ustalone odszkodowanie powinno uwzględniać 30% rabatu na części zamienne oraz 60% rabatu na materiały lakiernicze, zaproponowane przez towarzystwo ubezpieczeń likwidujące szkodę. Powód argumentował, że rabaty oraz ich wysokość są kwestią indywidualną, ustalaną między sprzedawcą a klientem i są działaniem czysto hipotetycznym, a nadto ich automatyczne zastosowanie w ustalonym odszkodowaniu powoduje pozbawienie właściciela uszkodzonego pojazdu prawa do uzyskania pełnego odszkodowania za szkodę poniesioną na skutek zdarzenia wywołanego przez innego kierującego. Przedstawione zagadnienie dotyczy więc w istocie odpowiedzi na pytanie, czy poszkodowany, nie korzystając z propozycji rabatów, dopełnił obowiązku minimalizacji szkody. Powstaje też pytanie, czy jeśli poszkodowany ma realną możliwość skorzystania z usług warsztatu wraz z tańszymi kosztami zakupu części czy materiałów blacharskich, to taką okoliczność należy uwzględnić w badaniu przesłanki minimalizacji szkody.

W praktyce jednak może się okazać, że nie tyle prawne przeszkody zniechęcają do korzystania z rabatów, co faktyczne uwarunkowania procesów naprawy, w których to za przebieg i proces naprawy odpowiada warsztat naprawczy. To warsztat w uzgodnieniu z ubezpieczycielem wyliczenia szkody i dokonuje zakupu niezbędnych części. Ubezpieczyciel proponuje współdziałanie w tym zakresie poprzez skorzystanie z oferowanych przez niego części. Może w praktyce okazać się to niekorzystne dla

warsztatu, który może mieć swoich dostawców części i również pozyskiwać swoje własne rabaty, w kalkulowane w cenę usługi.

Zdaniem Sądu Okręgowego można przyjąć, że poszkodowany nie ma natomiast obowiązku naprawiać auta częściami dostarczonymi od konkretnego dostawcy wskazanego przez pozwanego. Te same uwagi dotyczą rabatu na materiały lakiernicze. Nie można także poszkodowanego tak silnie angażować w proces naprawy, a ubezpieczyciel może jedynie zaproponować takie rozwiązanie. Poszkodowany nie ma zaś obowiązku godzić się na takie porozumienie, skoro może naprawić pojazd w dowolnym warsztacie i po cenach rynkowych. Oznacza to, że jeżeli poszkodowany odmówi ubezpieczycielowi zastosowania się do procedur, które ubezpieczyciel uzgodnił z dostawcą, to taka odmowa nie może w sposób automatyczny oznaczać, iż jednocześnie poszkodowany narusza obowiązków minimalizacji szkody.

Z drugiej strony można argumentować, że podobnie jak w przypadku organizacji najmu pojazdu zastępczego, jeśli pozyskanie informacji o ewentualnych częściach nie jest zbyt skomplikowane i ogranicza się jedynie do kontaktu z pozwanym, który samodzielnie organizuje takie części – to odmowa skorzystania z takiej propozycji może być traktowana w kategoriach zaniechania obowiązku minimalizacji szkody. Tym bardziej że rabaty na oryginalne części zamienne, jak również materiały lakiernicze, wynikają z wynegocjowanych porozumień z producentami i dealerami, którzy z uwagi na efekt skali zgodzili się udzielić pozwanej rabatów. Poszkodowany więc wprawdzie nie ma obowiązku poszukiwać najtańszego warsztatu, nie ma również obowiązku poszukiwać najtańszych części, jednak gdy ubezpieczyciel, który *de facto* pokrywa koszty naprawy, oferuje możliwość zakupu części po konkretnych korzystniejszych cenach, to poszkodowany powinien wykazać przyczyny nieskorzystania z tej oferty. Wynika to z obowiązku współdziałania przy wykonywaniu zobowiązania (art. 354 k.c.) oraz dążenia do zmniejszenia szkody (art. 826 § 1 k.c., art. 16 ust. 1 pkt 2 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych). Takie stanowisko prezentowane jest choćby w orzecznictwie sądów powszechnych.

Odmienne stanowisko wynika z założenia, że poszkodowany ma prawo do wyboru warsztatu samochodowego świadczącego nie tylko samą usługę, ale także kompleksowo zamawiającego części zamienne.

Z drugiej jednak strony w ostatnim czasie można zaobserwować zmianę sposobu postępowania zakładów ubezpieczeń w zakresie dokonywania potrąceń amortyzacyjnych. Ubezpieczyciele w odniesieniu do części oryginalnych w kalkulacjach kosztów naprawy dokonują obecnie potrąceń cen tych części oraz materiałów lakierniczych, argumentując, że można zakupić części oryginalne, dystrybuowane poza siecią producenta pojazdu, za znacznie niższą kwotę końcową, z uwagi na występujące rabaty czy też upusty marketingowe; w szczególności tego typu rabat na części można uzyskać w sieci warsztatów współpracujących z danym zakładem ubezpieczeń. Niniejsza sprawa jest jedną z wielu w Sądzie Okręgowym w Warszawie, gdzie pojawia się problem rabatów i nawet propozycja „zastępczej” naprawy pojazdu w warsztacie wskazanym przez ubezpieczyciela sprawcy szkody.

P.S.

*

III CZP 120/22

„Czy udzielone przez radcę prawnego adwokatowi dalsze pełnomocnictwo procesowe traci moc prawną z chwilą utraty przez tego radcę uprawnienia do pełnienia funkcji pełnomocnika procesowego w związku z mianowaniem na stanowisko sędziego sądu powszechnego?,

a w razie pozytywnej odpowiedzi na to pytanie:

czy dopuszczalne jest w tej sytuacji zatwierdzenie przez stronę czynności procesowych substytuta?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Gliwicach z 14 kwietnia 2022 r., III Ca 647/21, T. Pawlik, H. Brzyżkiewicz, L. Dąbek)

W uzasadnieniu pytania prawnego Sąd drugiej instancji zauważył, że nie powinno budzić wątpliwości, iż z chwilą powołania na stanowisko sędziego sądu powszechnego osoba będąca radcą prawnym utraciła prawo do wykonywania tego zawodu. W konsekwencji osoba taka utraciła zdolność do pełnienia funkcji pełnomocnika procesowego (art. 87 § 1 k.p.c.).

Jednocześnie Sąd Okręgowy zwrócił uwagę, że utrata zdolności do pełnienia funkcji pełnomocnika procesowego nie jest równoznaczna

z wygaśnięciem pełnomocnictwa procesowego (przyczyny wygaśnięcia pełnomocnictwa uregulowane są bowiem zasadniczo w art. 101 k.p.c.).

Ponadto Sąd drugiej instancji zauważył, że na tle ustawy procesowej należy uwzględnić także szczególną regulację zamieszczoną w art. 94 § 1 k.p.c., zgodnie z którą wypowiedzenie pełnomocnictwa procesowego przez mocodawcę odnosi skutek prawny w stosunku do sądu z chwilą zawiadomienia go o tym, w stosunku zaś do przeciwnika i innych uczestników – z chwilą doręczenia im tego zawiadomienia przez sąd, a także regulację z art. 96 k.p.c., stosownie do której w razie śmierci strony albo utraty przez nią zdolności sądowej pełnomocnictwo wygasa; jednakże pełnomocnik procesowy działa aż do czasu zawieszenia postępowania.

Uzasadniając przedstawione pytanie prawne, Sąd Okręgowy wskazał, że w doktrynie prawa rozpowszechniony jest także pogląd, iż byt prawny substytucji uzależniony jest od istnienia pełnomocnictwa głównego, co świadczy o jego pochodnym (wtórnym) względem pełnomocnictwa głównego i akcesoryjnym charakterze.

Mając powyższe na względzie, *mutatis mutandis*, uprawniony wydaje się pogląd, że z chwilą utraty przez pełnomocnika zdolności do pełnienia funkcji pełnomocnika procesowego tracą moc prawną (stają się bezskuteczne) także udzielone przez niego pełnomocnictwa substytucyjne. Oznaczałoby to, że z chwilą utraty przez pełnomocnika głównego zdolności do pełnienia funkcji pełnomocnika, tracą również taką zdolność ustanowieni przez niego pełnomocnicy substytucyjni, nawet jeśli nadal wykonują zawód adwokata czy radcy prawnego.

Z drugiej strony Sąd Okręgowy podkreślił, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego jednolicie przyjmuje się, iż udzielenie dalszego pełnomocnictwa procesowego (substytucji) jest udzieleniem pełnomocnictwa substytutowi przez samą stronę, a nie przez jej pełnomocnika, który udzielił substytucji. Na skutek udzielonej substytucji substytut staje się pełnomocnikiem strony, a nie pełnomocnika strony, który udzielił substytucji.

Sąd przedstawiający pytanie prawne przychylił się do pierwszego z zaprezentowanych poglądów i stwierdził, że przyjęcie stanowiska przeciwnego prowadziłoby do błędnego wniosku, iż pomimo utraty przez reprezentującego stronę radcę prawnego prawa do występowania przed sądem w charakterze pełnomocnika, mógłby on faktycznie nadal reprezentować stronę przez dalszych pełnomocników (substytutów).

W podsumowaniu Sąd Okręgowy stwierdził, że podziela pogląd, iż – co do zasady – dopuszczalne jest następcze zatwierdzenie przez mocodawcę czynności procesowych dokonanych przez nienależycie umocowanego pełnomocnika. Podkreślenia wymaga jednak, że nie jest to możliwe w przypadku osoby, która nie mogła być pełnomocnikiem. Z tego względu – w razie pozytywnej odpowiedzi na pierwsze z zadanych pytań prawnych, zdaniem Sądu drugiej instancji w zaistniałym stanie faktycznym nie jest dopuszczalne następcze zatwierdzenie przez stronę czynności substytutu.

A.Z.

*

III CZP 121/22

„Czy koniec trzyletniego terminu przedawnienia roszczenia przedsiębiorcy przeciwko konsumentowi związanego z prowadzeniem działalności gospodarczej, którego bieg rozpoczął się przed wejściem w życie ustawy z 13 kwietnia 2018 roku o zmianie ustawy – Kodeks cywilny i niektórych innych ustaw (Dz.U.2018.1104) przypada zawsze na ostatni dzień roku kalendarzowego – zgodnie z art. 118 k.c. w brzmieniu nadanym po wejściu w życie ustawy z 13 kwietnia 2018 roku o zmianie ustawy – Kodeks cywilny i niektórych innych ustaw, czy też w przypadku gdy przedawnienie nastąpiłoby przy uwzględnieniu dotychczasowego terminu przedawnienia wcześniej, gdyż koniec tego terminu nie przypadałby na koniec roku kalendarzowego, to przedawnienie następuje z upływem tego wcześniejszego terminu – zgodnie z art. 5 ust. 2 zdanie 2 ustawy z 13 kwietnia 2018 roku o zmianie ustawy Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Radomiu z 5 maja 2022 r., IV Ca 19/22, M. Gralec)

Zagadnienie prawne przedstawione przez Sąd Okręgowy dotyczy przedawnienia dochodzonego przeciwko konsumentowi roszczenia związanego z działalnością gospodarczą. Roszczenie stało się wymagalne przed wejściem w życie tzw. ustawy nowelizującej, a więc ustawy

z dnia 13 kwietnia 2018 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 1104), którą wprowadzono zasadę stanowiącą, że koniec terminu przedawnienia przypada na ostatni dzień roku kalendarzowego. Na tej podstawie koniec terminu przedawnienia roszczenia powoda może ulec przesunięciu na ostatni dzień roku kalendarzowego, choć nie nastąpi to wskutek przedłużenia bądź skrócenia terminu przedawnienia.

Zdaniem Sądu Okręgowego powstaje wątpliwość, czy można w tej sytuacji zastosować art. 5 ust. 2 zdanie drugie ustawy nowelizującej, przewidujący, że jeżeli przedawnienie, którego bieg rozpoczął się przed dniem wejścia w życie tej ustawy, nastąpiłoby przy uwzględnieniu dotychczasowego terminu przedawnienia wcześniej, to przedawnienie następuje z upływem tego wcześniejszego terminu.

Sąd Okręgowy podkreślił, że za poglądem co do stosowania art. 5 ust. 2 zdanie drugie ustawy nowelizującej także do trzyletniego terminu przedawnienia roszczenia związanego z działalnością gospodarczą zdaje się także przemawiać zasada pewności obrotu prawnego w stosunkach cywilnych, a także zasada należytej ochrony konsumenta. W przypadku odmiennej oceny dochodzi bowiem do sytuacji, w której termin przedawnienia zostaje wydłużony w trakcie jego biegu o czas do zakończenia roku kalendarzowego, mimo że termin ten rozpoczął swój bieg przed wejściem w życie ustawy nowelizującej. Konsument zawierający umowę z przedsiębiorcą powinien mieć pewność co do obowiązującego stanu prawnego przez cały okres trwania umowy, również co do terminu przedawnienia ewentualnych roszczeń, których przeciwko niemu może dochodzić przedsiębiorca. Ewentualne zmiany legislacyjne nie powinny prowadzić do pokrzywdzenia konsumenta w sporze z przedsiębiorcą, również jeśli chodzi o kwestie terminu przedawnienia.

Odmiennej oceny nie może powodować to, że art. 5 ust. 2 zdanie drugie ustawy nowelizującej został poprzedzony zdaniem pierwszym, które odnosi się do sytuacji, kiedy termin przedawnienia został skrócony. W art. 5 ust. 2 zdanie drugie ustawy nowelizującej brak bezpośredniego odniesienia do sytuacji, o których mowa w zdaniu pierwszym tego artykułu. Byłoby to również sprzeczne z samą istotą nowelizacji, której celem było jednak skrócenie terminów przedawnienia i zapewnienie lepszej ochrony konsumentowi, choćby poprzez dokonywanie oceny przedaw-

nienia roszczenia przeciwko konsumentowi bez postawienia formalnego zarzutu. Ocena, że wspomniany wyżej przepis nie będzie miał zastosowania prowadziłaby do zmniejszenia ochrony konsumenta, gdyż termin przedawnienia roszczenia zostałby wydłużony do końca roku kalendarzowego, mimo że jego bieg rozpoczął się przed wejściem w życie ustawy nowelizującej.

Sąd Okręgowy zauważył jednak, że w orzecznictwie występuje również odmienne stanowisko zakładające, iż gramatyczna wykładnia przepisu wskazuje, że regulacja z art. 5 ust. 2 ustawy nowelizującej obejmuje tylko roszczenia, dla których skrócono termin przedawnienia, tj. roszczenia, które zgodnie z art. 118 i 125 k.c. w brzmieniu sprzed wejścia w życie ustawy nowelizującej z dnia 13 kwietnia 2018 r., przedawniały się z upływem 10 lat.

Ł.W.

*

III CZP 122/22

„Czy na podstawie art. 25e ust. 2 ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym odpowiedzialność Skarbu Państwa uwarunkowana jest wcześniejszym wykazaniem, że istnieje potencjalne mienie wykreślonej spółki, które może zostać nabyte przez Skarb Państwa?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Warszawie z 26 kwietnia 2022 r., XXIII Ga 312/20, A. Janas)

W judykaturze oraz w doktrynie kwestia istnienia odpowiedzialności Skarbu Państwa za zobowiązania takiej spółki nie jest jednolicie rozstrzygana.

Zgodnie z poglądem wyrażonym przez Sąd Okręgowy w Gdańsku w wyroku z 31 stycznia 2017 r., XV C 582/16, a podzielanym przez Sąd przedstawiający zagadnienie prawne, należałoby uznać, iż Skarb Państwa ponosi odpowiedzialność wobec wierzycieli wykreślonej z KRS spółki tylko wówczas, gdy mienie po wykreślonej spółce zostało przez niego nabyte, zatem jest to odpowiedzialność jedynie rzeczowa – do wartości nabytego majątku. Intencją ustawodawcy, który dokonał nowelizacji

ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym ustawą z dnia 28 listopada 2014 r. o zmianie ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym oraz o zmianie niektórych innych ustaw, było umożliwienie nieodpłatnego nabycia z mocy prawa przez Skarb Państwa mienia po wykreślonym podmiocie, ale tylko w przypadku, gdy ono istnieje, ewentualnie, gdyby wierzyciel był w trakcie poszukiwania tego mienia np. w toku postępowania egzekucyjnego. Istnienie takiego mienia powinien wykazać (uprawdopodobnić) wierzyciel.

Przyjęcie prezentowanego stanowiska na podstawie interpretacji art. 25e ust. 2 ustawy o KRS oraz wykładni celowościowej prowadzi do uznania, że nie można mówić o bezwzględnej odpowiedzialności Skarbu Państwa w każdym przypadku wykreślenia podmiotu z KRS bez przeprowadzenia postępowania likwidacyjnego.

Analogiczne stanowisko zaprezentowano także w piśmiennictwie, podnosząc, że art. 25e ust. 2 ustawy o KRS uzależnia powstanie ściśle określonej odpowiedzialności rzeczowej Skarbu Państwa od tego, czy po podmiocie wykreślonym z rejestru pozostało mienie, które nabył Skarb Państwa. Przepis ten nie formułuje zasady, że Skarb Państwa staje się następcą prawnym podmiotu wykreślonego z rejestru, a skutku takiego nie można domniemywać.

Odmienne stanowisko zostało zaprezentowane w postanowieniu Sądu Okręgowego w Warszawie z 19 kwietnia 2018 r., XXIII Gz 276/18, w którym przyjęto, że w przypadku wykreślenia podmiotu na podstawie art. 25d ust. 1 toczące się przeciwko takiemu podmiotowi postępowanie winno zostać zawieszona na podstawie art. 174 § 1 pkt 1 k.p.c. i zgodnie z art. 180 § 1 pkt 2 k.p.c. podjęte z udziałem Skarbu Państwa, będącego następcą prawnym tego podmiotu.

Stanowisko powyższe zostało zaaprobowane przez Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyroku z 30 lipca 2021 r., V ACa 331/21, w którym stwierdził, że sąd rozpoznający sprawę nie bada, czy i jaki majątek pozostał, a kwestia ograniczonej odpowiedzialności Skarbu Państwa powinna być zaznaczona w wyroku. Znajduje tu bowiem zastosowanie art. 319 k.p.c., na gruncie którego utrwalony jest pogląd, że uprawnienie sądu do ograniczenia w sentencji zakresu odpowiedzialności dłużnika nie daje podstaw do oddalenia powództwa na tej podstawie, iż nie istnieje majątek, do którego ograniczona jest odpowiedzialność. Ustalenie, czy istnieje

majątek pozwalający na zaspokojenie przypadającej od dłużnika należności, należy do postępowania egzekucyjnego.

Za drugim z omawianych stanowisk opowiadano się również w doktrynie.

Zdaniem Sądu Okręgowego w Warszawie realizacja ograniczonej odpowiedzialności Skarbu Państwa za zobowiązania podmiotów wykreślonych z KRS (uznanych za wykreślone) jest zagadnieniem bardzo skomplikowanym i mogącym rodzić duże trudności praktyczne.

E.Ch.S.

*

III CZP 123/22

„Czy w sprawie o uzgodnienie treści działu II księgi wieczystej prowadzonej dla spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu z rzeczywistym stanem prawnym zachodzi po stronie biernej współuczestnictwo konieczne uprawnionego, ujawnionego w dziale II tej księgi i spółdzielni mieszkaniowej (art. 72 § 2 k.p.c.)?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Zielonej Górze z 10 czerwca 2022 r., VI Ca 384/21, D. Kordiak)

Według Sądu odwoławczego, który przedstawił Sądowi Najwyższemu zagadnienie prawne do rozstrzygnięcia, w rozpoznawanej sprawie możliwe jest przyjęcie dwóch koncepcji.

Według pierwszej, w razie wytoczenia powództwa o usunięcie niezgodności między stanem prawnym spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu ujawnionym w prowadzonej dla tego prawa księdze wieczystej a rzeczywistym stanem prawnym, po stronie pozwanej powinny występować jedynie osoby wpisane w łamie 3. działu II tej księgi jako uprawnione z tytułu tego prawa.

Za dopuszczalnością powyższego rozwiązania przemawia ugruntowany pogląd, że legitymowaną biernie w procesie o uzgodnienie treści księgi wieczystej jest osoba odnosząca korzyść prawną z błędnego wpisu, nieuzasadnioną w rzeczywistym stanie prawnym nieruchomości. W procesie o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem praw-

nym powinny wziąć udział wszystkie osoby wpisane w dziale II księgi wieczystej oraz osoby, których prawo nie zostało ujawnione.

Przy przyjęciu powyższego rozwiązania nie ma potrzeby udziału w sprawie po stronie pozwanej innych podmiotów, nieujawnionych w dziale II księgi wieczystej prowadzonej dla spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu, w tym spółdzielni mieszkaniowej.

Według drugiej koncepcji, do przyjęcia której skłania się Sąd Okręgowy, w sprawie o uzgodnienie treści księgi wieczystej prowadzonej dla spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu po stronie pozwanej powinny brać udział wszystkie podmioty tworzące strony stosunku materialnoprawnego, podważanego w tym procesie, tj. uprawniony, ujawniony w dziale II tej księgi wieczystej oraz spółdzielnia mieszkaniowa.

Za przyjęciem powyższego stanowiska przemawia kilka argumentów.

Po pierwsze, stanowisko Sądu Najwyższego zajęte w uchwale z 26 lipca 2017 r., III CZP 31/17 (OSNC 2018, nr 4, poz. 39), zgodnie z którym współuczestnictwo w sprawie z powództwa przewidzianego w art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece (tekst jedn. Dz.U. z 2019 r. poz. 2204 ze zm.) ma specjalny charakter, jego źródłem jest szczególny przepis prawa materialnego, a treścią konieczność łącznego udziału w postępowaniu wszystkich osób mających określony interes prawny, w celu umożliwienia nie tylko realizacji tego interesu, ale także publicznoprawnej funkcji ksiąg wieczystych i dokonywanych w nich wpisów.

Po drugie, art. 24¹ tej ustawy nie nakłada obowiązku założenia księgi wieczystej dla spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu. Zależy to od woli osoby, której prawo to przysługuje. Jeżeli osoba ta nie składa wniosku o założenie księgi dla tego prawa, a żąda ujawnienia go w księdze wieczystej dla nieruchomości, podlega ono ujawnieniu w dziale III tej księgi. W sytuacji zatem, gdy dla spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu nie urządzono księgi wieczystej, drogą do usunięcia stanu niepewności lub zagrożenia w zakresie dotyczącym stosunku prawnego lub prawa jest powództwo przewidziane w art. 189 k.p.c. Legitymację czynną w takiej sprawie ma wówczas osoba, której przysługuje interes prawny w domaganiu się ustalenia istnienia bądź nieistnienia stosunku prawnego lub prawa, a legitymację bierną – ten, przeciwko komu interes ten jest

skierowany. W tej sytuacji udział spółdzielni mieszkaniowej po stronie pozwanej wydaje się oczywisty.

Jako dodatkowy argument można wskazać to, że spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu jest ograniczonym prawem rzeczowym, obciążającym nieruchomości spółdzielni mieszkaniowej, a spółdzielnia mieszkaniowa w postępowaniu o założenie księgi wieczystej dla spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu jest osobą, której prawa zostały obciążone, wskazaną w art. 626¹ § 2 k.p.c. Może ona zatem wytoczyć powództwo o usunięcie niezgodności między stanem prawnym spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu ujawnionym w prowadzonej dla tego prawa księdze wieczystej a rzeczywistym stanem prawnym.

E.Ch.S.

*

III CZP 124/22

„Czy do wartości przedmiotu sporu podlega wliczeniu żądana obok roszczenia głównego rekompensata za koszty odzyskiwania należności na podstawie art. 10 ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o przeciwdziałaniu nadmiernym opóźnieniom w transakcjach handlowych?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Kielcach z 7 czerwca 2022 r., VII Ga 72/22, M. Derela)

Sąd odwoławczy, uzasadniając swoje stanowisko o przedstawieniu zagadnienia prawnego, wskazał, że zgodnie z art. 10 ust. 1 powołanej ustawy wierzycielowi od dnia nabycia uprawnienia do odsetek przysługuje od dłużnika, bez wezwania, rekompensata za koszty odzyskiwania należności w określonej ryczałtowo wysokości. Natomiast art. 20 k.p.c. stanowi, że do wartości przedmiotu sporu nie wlicza się odsetek, pożytków i kosztów, żądanych obok roszczenia głównego.

Institucja rekompensaty za koszty odzyskiwania należności została wprowadzona w powołanej ustawie z dnia 8 marca 2013 r., będącej implementacją Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/7/UE z dnia 16 lutego 2011 r. w sprawie zwalczania opóźnień w płatnościach w transakcjach handlowych, i wcześniej nie była znana prawu polskiemu. W konsekwencji w praktyce orzeczniczej powstały wątpliwości doty-

czące charakteru tej rekompensaty, które nie znalazły rozstrzygnięcia w orzecznictwie sądów wyższych instancji ani analizy w doktrynie.

Zdaniem Sądu Okręgowego nie budzi wątpliwości, że rekompensata ma charakter *quasi*-odszkodowania za bliżej niesprecyzowane koszty i niedogodności ponoszone przez wierzyciela w związku z koniecznością dochodzenia wierzytelności, a równocześnie ma ona za zadanie dyscyplinować wierzyciela. Charakter odszkodowawczy rekompensaty nie przesądza jednak o zaliczeniu jej do roszczenia głównego, gdyż taki sam charakter mają – co do zasady – odsetki za opóźnienie, stanowiące odszkodowanie za niemożność korzystania z pieniędzy. Według Sądu Okręgowego właśnie podobieństwo funkcji tych instytucji prawa przemawia za potraktowaniem rekompensaty żądanej obok roszczenia głównego tak, jak odsetek i kosztów.

Sąd odwoławczy zwrócił uwagę, że przedstawiony problem wywołuje w orzecznictwie rozbieżności, które są mu znane z urzędu, a także z publikowanych orzeczeń innych sądów. Wyjaśnił, że z orzeczeń tych wynika, iż rekompensata bywa wliczana z punktu widzenia wartości przedmiotu sporu do świadczenia głównego, do kosztów, do kosztów albo świadczenia głównego, w zależności od tego, czy powód dochodzi od niej dalszych odsetek.

Niezależnie od traktowania rekompensaty jako „kosztów” na gruncie wartości przedmiotu sporu, zdarza się, że w niektórych przypadkach sądy traktują ją jako element kosztów procesu (oddalają w tym zakresie powództwo i rozstrzygają o rekompensacie w ramach kosztów procesu).

E.Ch.S.

*

III CZP 125/22

„Czy w świetle regulacji art. 1002 k.c. roszczenie o zachówek, przechodzi na spadkobierców osoby uprawnionej, jeżeli należą oni do kręgu osób uprawnionych do zachowku po pierwszym spadkodawcy (art. 991 k.c.), czyli tym, z którego majątku spadkowego zaspokojony ma zostać zachówek, niezależnie od tego, czy w konkretnej sytuacji faktycznej przysługiwałoby im własne prawo do zachowku po

tym pierwszym spadkodawcy, czy też roszczenie o zachówek przechodzi także na tych spadkobierców uprawnionego, którzy byłiby uprawnieni do zachowku po ich bezpośrednim spadkodawcy, a nie tylko po pierwotnym spadkodawcy?”

(postanowienie Sądu Okręgowego w Opolu z 15 czerwca 2022 r., II Ca 125/22, G. Kowolik, P. Mehl, A. Cąkała)

Sąd Okręgowy zwrócił uwagę, że odnośnie do samej instytucji zawężenia kręgu uprawnionych do dziedziczenia zachowku podnosi się w doktrynie, iż prawo do zachowku ma charakter osobisty, jest niezbywalne i niedziedziczne. Roszczenie o zachówek jest natomiast zbywalne i w braku szczególnego przepisu art. 1002 k.c. byłoby dziedziczne na zasadach ogólnych.

Przyjęta w art. 1002 k.c. nowatorska (w skali światowej) koncepcja budzi jednak zastrzeżenia konstrukcyjne. Gdy w skład spadku wchodzi roszczenie o zachówek, dzieli się on na dwie części. Może się zdarzyć, że roszczenie o zachówek dziedziczą inne osoby niż cały spadek, co oznacza, że krąg dziedziców roszczenia o zachówek jest węższy.

Według niektórych poglądów wyrażonych w literaturze niespójność konstrukcyjna, a wręcz niekonstytucyjność wynikająca z nierówności podmiotów niedającej się w żaden racjonalny sposób wyjaśnić, wynika z faktu, że zachówek może być pozostawiony osobie uprawnionej w różny sposób, a tylko osoba, która w ten sposób zachowku nie otrzymała, ma roszczenie o zapłatę określonej kwoty. Zachówek osób uprawnionych, który został pokryty, jest oczywiście dziedziczny, bo dziedziczny jest nośnik tego zachowku. Nie ma żadnych powodów, by roszczenie o zachówek tego, który nie dostał w ten sposób swego zachowku, było dziedziczne w sposób ograniczony. Jeżeli można dokonywać nieograniczonego przelewu wierzytelności zachowkowej na dowolne osoby, to wyłączenie dziedziczności tej wierzytelności tworzy aksjologiczną, rażącą wręcz niespójność systemową.

Wykładnia gramatyczna wskazuje, jak się zdaje, że roszczenie o zachówek przechodzi jedynie na osoby, które były wspólnie ze spadkodawcą uprawnione do zachowku po pierwszym spadkodawcy.

Sąd odwoławczy zaznaczył, że zgodnie z poglądami części komentatorów pozycja prawna spadkobiercy osoby uprawnionej do zachowku stanowi pierwszą przesłankę przejścia roszczenia o zachówek i może wyini-

kać z powołania w testamencie, a w przypadku jego braku – z powołania z ustawy.

Odnosnie do drugiej przesłanki, czyli przynależności spadkobiercy do osób uprawnionych do zachowku po pierwszym spadkodawcy – to w sytuacji powołania w testamencie tylko takich spadkobierców, których nie wskazuje art. 1002 k.c., roszczenie o zachówek wygasa, a zatem nie wchodzi w skład spadku. W przypadku dziedziczenia testamentowego roszczenie to przechodzi tylko na tę część spadkobierców, których wskazuje ten przepis. Ta sama reguła znajduje zastosowanie w sytuacji dziedziczenia z ustawy. W odniesieniu do funkcjonowania samej zasady z art. 1002 k.c. wykładnia przepisu nie budzi wątpliwości. Rzecz jednak w tym, co stanowi punkt odniesienia dla zawartego w nim ograniczenia.

Regulacja ta zdaje się wychodzić poza stosunek prawny istniejący między spadkodawcą uprawnionym do zachowku a jego kolejnym spadkobiercą, ponieważ zwrot „po pierwszym spadkodawcy” zdaje się literalnie wskazywać na relację do „pierwotnego” spadkodawcy. Jednak zdaniem doktryny trudne byłoby do zaakceptowania, wynikające z takiego rozumienia, pominięcie spadkobierców uprawnionego, zwłaszcza jego zstępnych, którzy nie mieli prawa do zachowku po pierwotnym spadkodawcy.

W doktrynie i orzecznictwie wskazano, że literalna wykładnia językowa art. 1002 k.c. zacieśniałaby nadmiernie krąg uprawnionych w sposób sprzeczny z jego celem oraz prowadziła do niesłusznych rezultatów.

Sąd Okręgowy powołał się także na nowsze (choć krytykowane) poglądy doktryny, wskazujące możliwość interpretacji zawartego w art. 1002 k.c. pojęcia „pierwszy spadkodawca” jako odnoszącego się wprost do spadkodawcy uprawnionego do zachowku.

E.Ch.S.

*

III CZP 126/22

„Czy umowa o kredyt bankowy, jako umowa nazwana, uregulowana poza kodeksem cywilnym w ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. – prawo bankowe, jest umową wzajemną czy też umową dwustronnie zobowiązującą, ale nie wzajemną?”

(wniosek Rzecznika Finansowego z 4 lipca 2022 r., RF/218/2022)

Rzecznik Finansowy wyjaśnił, że w orzecznictwie sądowym występują rozbieżności w zakresie wykładni prawa w przedmiotowej kwestii i prezentowane są odmienne stanowiska dotyczące kwalifikacji umowy kredytu bankowego, co ma szczególne znaczenie w sytuacji stwierdzenia abuzywności jej postanowień.

W przypadku gdy sąd stwierdzi nieważność umowy kredytu powstaje konieczność dokonania wzajemnych rozliczeń stron. Jeżeli uznamy taką umowę za wzajemną, strony mogą wówczas skorzystać z prawa zatrzymania świadczenia na podstawie art. 496 w zw. z art. 497 k.c. Z obserwacji Rzecznika Finansowego wynika, że banki często powołują się na prawo zatrzymania w przypadku sporu z konsumentem na tle tzw. kredytów indeksowanych i denominowanych do waluty obcej.

Odmienne natomiast przedstawia się sytuacja stron umowy kredytu w przypadku uznania jej za umowę dwustronnie zobowiązującą, ale nie wzajemną. W takiej sytuacji każdej ze stron przysługuje roszczenie o zwrot świadczeń pieniężnych spełnionych w wykonaniu tej umowy zgodnie z art. 410 § 1 w zw. z art. 405 k.c. W przeciwieństwie jednak do sytuacji, gdy mamy do czynienia z umową wzajemną, stronom prawo zatrzymania nie przysługuje.

Stosownie do definicji wskazanej w art. 487 § 2 k.c. umowa jest wzajemna, gdy obie strony zobowiązują się w taki sposób, że świadczenie jednej z nich ma być odpowiednikiem świadczenia drugiej.

Zgodnie ze stanowiskiem przedstawionym w wielu powołanych przez Rzecznika Finansowego orzeczeniach sądów powszechnych, a także Sądu Najwyższego, za kwalifikowaniem umowy kredytowej jako wzajemnej przemawia to, że zobowiązanie kredytodawcy do udostępnienia środków pieniężnych stanowi odpowiednik zobowiązania kredytobiorcy do zapłacenia oprocentowania i prowizji. Takie stanowisko można m.in. odnaleźć w wyrokach Sądu Najwyższego z 7 marca 2014 r., IV CSK 440/13, i z 7 marca 2017 r., II CSK 281/16.

W orzecznictwie sądowym prezentowany jest jednak również pogląd przeciwny, zgodnie z którym strony umowy kredytu nie są zobowiązane w taki sposób, że świadczenie jednej z nich jest odpowiednikiem świadczenia drugiej strony. Rzecznik Finansowy powołał się w tym zakresie w pierwszej kolejności na wyrok z 15 grudnia 2005 r., V CK 425/05, w któ-

rego uzasadnieniu Sąd Najwyższy wskazał, że celem umowy kredytu bankowego jest postawienie środków pieniężnych do dyspozycji kredytobiorcy, a czyniąc to bank, w zamian za określony w umowie zysk z tytułu oprocentowania i prowizji, zgadza się również na ponoszenie określonego ryzyka. Wypłata kwoty kredytu przez kredytodawcę i jej zwrot przez kredytobiorcę nie są zatem świadczeniami wzajemnymi wynikającymi z tej umowy i ich ewentualna nieekwiwalentność wynikająca z zastosowania klauzuli waloryzacyjnej (indeksacyjnej) pozostaje bez wpływu na ocenę ważności takiej umowy kredytowej.

Pogląd o tym, że umowa kredytu jest czynnością prawną konsensualną, dwustronnie zobowiązującą, odpłatną, ale nie wzajemną, jest szeroko prezentowany w orzecznictwie. W ramach takiej umowy nie dochodzi do przeniesienia (ani konsensualnego, ani faktycznego) własności środków pieniężnych przez bank na rzecz kredytobiorcy. Licznie w judykaturze prezentowane jest stanowisko, zgodnie z którym z umowy kredytu wynika zobowiązanie banku polegające na oddaniu do dyspozycji kredytobiorcy określonej kwoty środków pieniężnych. Bank, zgodnie z umową, zobowiązany jest dokonać stosownych czynności faktycznych umożliwiających kredytobiorcy korzystanie z udzielonego mu kredytu.

Rzecznik Finansowy w przedstawionej Sądowi Najwyższemu do rozstrzygnięcia kwestii zajął stanowisko, że umowa kredytu uregulowana w art. 69 ust. 1 prawa bankowego stanowi umowę dwustronnie zobowiązującą, lecz nie wzajemną. Definicja umowy kredytu wskazuje, że ma ona charakter dwustronnie zobowiązujący, gdyż bank zobowiązany jest do udzielenia kredytu, a następnie uzyskuje uprawnienie do otrzymania spłaty. Z drugiej jednak strony kredytobiorca może żądać od banku wypłaty środków pieniężnych, a następnie obciąża go obowiązkiem ich zwrotu. Kredytobiorca jest ponadto zobowiązany do korzystania z sumy kredytu w sposób określony w umowie oraz do zapłaty odsetek i prowizji zgodnie z postanowieniami umowy.

Zdaniem Rzecznika umowa kredytu, będąc umową dwustronnie zobowiązującą i odpłatną, nie jest umową wzajemną, gdyż nie spełnia kryteriów wskazanych w art. 487 § 2 k.c. Istota umów wzajemnych polega na tworzeniu podstaw do wymiany dóbr i usług. Umowy wzajemne charakteryzują się ekwiwalentnością świadczeń, co oznacza, że strony spełniają

różne świadczenia, ale zasadniczo o ekwiwalentnej wartości. Cechą charakterystyczną umowy wzajemnej jest ponadto zamiar wymiany różnych dóbr, co prowadzi do wniosku, że przedmiotem wzajemnych świadczeń w umowie wzajemnej nie mogą być świadczenia identyczne.

E.Ch.S.

ZARZĄDZENIE PREZESA SĄDU NAJWYŻSZEGO KIERUJĄCEGO PRACĄ IZBY CYWILNEJ

ZARZĄDZENIE Nr 8/2022

Prezesa Sądu Najwyższego kierującego pracą Izby Cywilnej z dnia 15 lipca 2022 r. w sprawie prowadzenia kontrolki terminowości sporządzania uzasadnień, technicznych wymagań co do sporządzania uzasadnień oraz obiegu dokumentów związanego ze sporządzaniem uzasadnień w Izbie Cywilnej zmienione zarządzeniem nr 8a/2022 z dnia 27 lipca 2022 r.

Na podstawie art. 15 § 1 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (Dz.U. z 2021 r. poz. 1904 oraz z 2022 r. poz. 480 i 1259) w zw. z § 16 ust. 2 pkt 9 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 14 lipca 2022 r. – Regulamin Sądu Najwyższego oraz § 47 ust. 7 zarządzenia nr 92/2022 Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego z dnia 15 lipca 2022 r. w sprawie organizacji i zakresu działania sekretariatów sądowych oraz innych jednostek administracyjnych w Sądzie Najwyższym – Instrukcja Biurowa zarządza się, co następuje:

Rozdział 1.

Sposób prowadzenia kontrolki terminowości sporządzania uzasadnień oraz obiegu dokumentów związanego z ich sporządzaniem

§ 1.

1. W kontrolce terminowości sporządzania uzasadnień umieszcza się wyłącznie sprawy, w których obowiązek sporządzenia uzasadnienia przez Sąd Najwyższy wynika z przepisów prawa, w szczególności:

- 1) sprawy CSK i CNP, w których wydano postanowienie o odmowie przyjęcia skargi do rozpoznania, o umorzeniu postępowania lub o odrzuceniu skargi;
- 2) sprawy CSKP i CNPP, w których wydano orzeczenie kończące postępowanie przed Sądem Najwyższym;
- 3) sprawy CZP, w których podjęto uchwałę lub odmówiono podjęcia uchwały;
- 4) sprawy CZ, w których wydano orzeczenie kończące postępowanie przed Sądem Najwyższym;
- 5) sprawy CB, w których rozpoznano wniosek albo wniosek o ponowne rozpoznanie;
- 6) sprawy CBO, w których rozpoznano odwołanie.

2. Kontrolkę prowadzi się przy uwzględnieniu następujących terminów:

- 1) miesiąc – na sporządzenie uzasadnienia orzeczenia, o których mowa w ust. 1 pkt 1–4, w pkt 5 w odniesieniu do rozpoznania wniosku o ponowne rozpoznanie i w pkt 6;
- 2) 3 dni – na sporządzenie uzasadnienia orzeczenia, o których mowa w ust. 1 pkt 5 w odniesieniu do rozpoznania wniosku;
- 3) 7 dni – na podpisanie uzasadnienia przez członka składu, który nie jest autorem uzasadnienia, lub zaznaczenie na uzasadnieniu przyczyny braku podpisu w trybie art. 330 § 1 k.p.c.

§ 2.

1. Akta sprawy w celu sporządzenia uzasadnienia z urzędu doręcza się sędziemu sporządzającemu uzasadnienie niezwłocznie, nie później niż

w pierwszym dniu roboczym przypadającym po dniu wydania orzeczenia, o którym mowa w § 1 ust. 1.

2. Akta sprawy w celu sporządzenia uzasadnienia na wniosek doręcza się sędziemu niezwłocznie, nie później niż w pierwszym dniu roboczym przypadającym po dniu wpływu wniosku do sekretariatu Izby Cywilnej. O wpływie wniosku o sporządzenie uzasadnienia sekretariat wydziału zawiadamia dodatkowo sędziego zobowiązanego do sporządzenia uzasadnienia drogą mejlową na adres służbowy w domenie sn.pl.

3. Akta sprawy do podpisu uzasadnienia doręcza się członkowi składu, który nie jest autorem uzasadnienia, niezwłocznie, nie później niż w pierwszym dniu roboczym przypadającym po dniu zwrotu akt przez sędziego – autora uzasadnienia lub członka składu, który jako poprzedni podpisywał uzasadnienie. O doręczeniu akt w celu podpisania uzasadnienia sekretariat wydziału zawiadamia dodatkowo sędziego zobowiązanego do podpisania uzasadnienia drogą mejlową na adres służbowy w domenie sn.pl.

4. Akta sprawy w celu sporządzenia uzasadnienia zdania odrębnego do uzasadnienia doręcza się sędziemu, który zgłosił zdanie odrębne, niezwłocznie, nie później niż w pierwszym dniu roboczym przypadającym po dniu zwrotu akt przez członka składu, który jako ostatni podpisał uzasadnienie orzeczenia. O doręczeniu akt w celu sporządzenia uzasadnienia zdania odrębnego do uzasadnienia sekretariat wydziału zawiadamia dodatkowo sędziego zobowiązanego do sporządzenia tego uzasadnienia drogą mejlową na adres służbowy w domenie sn.pl.

§ 3.

Z zastrzeżeniem przypadku, o którym mowa w § 5 ust. 5, za datę sporządzenia uzasadnienia uważa się:

- 1) w przypadku orzeczeń wydawanych w składzie jednego sędziego oraz uzasadnień zdań odrębnych – datę wydania dyspozycji zwrotu akt sprawy wraz z podpisanym uzasadnieniem do sekretariatu wydziału oraz umieszczenia pliku z uzasadnieniem w katalogu wymiany Izby Cywilnej;
- 2) w przypadku orzeczeń wydawanych w składach wieloosobowych – datę umieszczenia w katalogu wymiany Izby Cywilnej projektu uzasadnienia oraz

poinformowania o tym fakcie kierownika sekretariatu wydziału drogą mejlową na adres służbowy w domenie sn.pl.

§ 4.

1. Wniosek o przedłużenie terminu do sporządzenia uzasadnienia sędzia składa Prezesowi Sądu Najwyższego na piśmie, najpóźniej w ostatnim dniu terminu, chyba że złożenie wniosku w tym terminie było niemożliwe z przyczyn niezależnych od sędziego. Złożenie wniosku nie wstrzymuje biegu terminu do sporządzenia uzasadnienia.

2. Prezes Sądu Najwyższego rozstrzyga wniosek niezwłocznie i – w razie jego uwzględnienia – określa termin, do którego uzasadnienie powinno zostać sporządzone.

3. Wniosek o przedłużenie terminu do sporządzenia uzasadnienia oraz zarządzenie o uwzględnieniu wniosku umieszcza się w aktach sprawy. Zarządzenie o określeniu przedłużonego terminu do sporządzenia uzasadnienia podlega odnotowaniu w repertorium i kontrolce terminowości sporządzania uzasadnień.

Rozdział 2.

Format graficzny uzasadnień oraz inne techniczne wymagania co do sporządzania uzasadnień

§ 5.

1. Uzasadnienie sporządza się w formie pliku tekstowego w programie MS Word.

2. Uzasadnienie sporządza się z zastosowaniem następujących reguł edycyjnych:

- 1) rozmiar: A4; orientacja: pionowa;
- 2) marginesy: górny 3 cm, dolny 3 cm, lewy 3,5 cm, prawy 1,8 cm;
- 3) numery stron umieszczone w nagłówku, wyrównanie do środka;
- 4) w lewym górnym rogu w nagłówku sygnatura akt;
- 5) wyśrodkowany tytuł: „Uzasadnienie”;

6) tekst uzasadnienia sformatowany następująco:

- a) czcionka: Arial; styl czcionki: standardowy; rozmiar czcionki: 12; kolor czcionki: czarny (automatyczny); odstępy między znakami i położenie: normalne,
- b) tekst wyjustowany; poziom konspektu: tekst podstawowy,
- c) wcięcia: wyłącznie pierwszy wiersz 1,25 cm,
- d) odstępy: przed 6 pkt, po 0 pkt; interlinia 1,5 wiersza,
- e) paginacja: kontrola bękartów i wdów,
- f) tabulator: 1,25 cm.

3. W katalogu wymiany Izby Cywilnej jest dostępny do pobrania prawidłowo sformatowany plik, umożliwiający sporządzenie w nim uzasadnienia spełniającego wymagania, o których mowa w ust. 1 i 2.

4. Ostateczną wersję uzasadnienia sędziego – autor uzasadnienia powinien wydrukować jednostronnie i podpisać. Na wydruku uzasadnienia nie umieszcza się skreśleń, nadpisań i poprawek ręcznych.

5. Uzasadnienie niemające formy wydruku komputerowego, zawierające skreślenia, nadpisanie i inne poprawki ręczne, niesporządzone w formie pliku tekstowego w programie MS Word lub istotnie naruszające wymagania określone w ust. 2 sekretariat wydziału zwraca sędziemu – autorowi uzasadnienia w celu usunięcia uchybień.

§ 6.

Zaleca się, aby uzasadnienia były sporządzone z zachowaniem wymagań technicznych i językowych określonych w § 7 i 8.

§ 7.

1. Z wyjątkiem aktów prawnych, o których mowa w § 8, w opisie aktów prawnych podaje się pełną nazwę aktu prawnego, możliwe jest także wskazanie miejsca publikacji we właściwym dzienniku urzędowym; przykładowo: ustawa z dnia 28 kwietnia 1936 r. – Prawo wekslowe (tekst jedn. Dz.U. z 2022 r. poz. 282); ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (tekst jedn. Dz.U. z 2022 r. poz. 574 ze zm.). Tekst jednolity wskazuje się skrótem „tekst jedn.”.

2. W opisie orzeczeń nie stosuje się określeń: „dnia”, „sygn. akt”, „sygnatura akt”, „sygn.” oraz miejsca publikacji orzeczenia, jeżeli nie jest nim zbiór urzędowy, np. wyrok SN z 9 października 2020 r., III CSK 33/18; postanowienie SN z 19 stycznia 2012 r., I KZP 19/11, OSNKW 2012, nr 1, poz. 3; wyrok TSUE z 3 października 2019 r., C-260/18, Dziubak przeciwko Raiffeisen Bank International AG.
3. W zapisie dat nie stosuje się wyrazów: „dnia”, „dniu”, „dniem”, z wyjątkiem tytułów aktów prawnych. W oznaczeniach dnia nie stosuje się na początku cyfry „0”, np. „8 maja”, a nie „08 maja”.
4. Domyślnie stosuje się półpauzę [-], np. przy wtrąceniach, uzupełnieniach zdań oraz w zapisie nazw ustaw, np. ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego. W przypadku stosowania półpauzy przed i po tym znaku stosuje się spacje.
5. Krótki myślник (dywiz) [-] stosuje się np. przy wskazaniu stron (s. 23-26), przy słowach dzielonych i określeniach takich jak „biało-czerwony” oraz przy nazwiskach dwuczłonowych (Kowalska-Nowak). W przypadku stosowania dywizu nie stosuje się spacji przed i po tym znaku.
6. Średnik [;] stosuje się w przypadku przywoływania kolejnych orzeczeń lub publikacji w celu ich rozdzielenia. Domyślnie stosuje się nawiasy okrągłe (), a w razie potrzeby zastosowania nawiasu w nawiasie jako pierwszy stosuje się nawias kwadratowy [], a jako nawias wewnętrzny – nawias okrągły (), np. [dawno (czyli przed wojną) tak przyjmowano].
7. Przed symbolem % nie stosuje się spacji, np. 55%.
8. Przed i po symbolu § stosuje się spację, np. art. 5 § 3.
9. Pojedyncze litery/cyfry na końcach wersów przenosi się na początek następnego wersu przy pomocy tzw. sztywnej spacji, z wyjątkiem sytuacji, w których na końcu wersu ostatnia litera/cyfra wchodzi w skład określenia tworzącego pewną całość, np. „art. 7”.
10. Wyrazy i określenia pochodzące z innych języków, w tym z łaciny, należy wpisywać kursywą, np. *lex specialis*; *ex nunc*.
11. W zapisie liczb składających się z więcej niż czterech cyfr stosuje się spację i ponawia ją po każdym kolejnych trzech cyfrach liczby – np. 2 500 300 432. W liczbach czterocyfrowych nie stosuje się spacji, np. 1000. W przypadku zapisu kwoty pieniężnej przecinkiem oddziela się złote od groszy, np. 2 300 557,87 zł.

12. W przypadku powołania w nawiasie (lub w przypisie) poglądów zbieżnych z wyrażonym w tekście należy używać skrótu „zob.”, a w przypadku powołania poglądów innych, w tym przeciwnych – „por.”.

13. Należy unikać określeń „przepis art.”, „regulacja art.”, „norma art.”, „treść art.”, przyjmując w ich miejsce określenie „art.”.

§ 8.

1. W tekście uzasadnień dopuszcza się używanie następujących skrótów w odniesieniu do aktów prawnych, bez konieczności ich odrębnego definiowania:

k.c. – ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny,

k.k. – ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny,

k.k.w. – ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy,

k.p. – ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy,

k.p.a. – ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego,

k.p.c. – ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego,

k.p.k. – ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego,

k.r.o. – ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy,

k.s.h. – ustawa z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych,

Konstytucja – Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.,

p.p.s.a. – ustawa z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi,

u.g.n. – ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami,

u.k.s.c. – ustawa z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych,

u.k.w.h. – ustawa z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece,

u.w.l. – ustawa z dnia 24 czerwca 1994 r. o własności lokali,

u.z.n.k. – ustawa z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji.

2. W przypadku potrzeby wielokrotnego powoływania w tekście uzasadnienia innego aktu prawnego przy pierwszym jego powołaniu podaje się

pełną nazwę, ewentualnie wskazuje miejsce publikacji oraz oznacza skrót, który będzie używany w dalszej części uzasadnienia, np. ustawa z dnia 6 września 2001 r. – Prawo farmaceutyczne (tekst jedn. Dz.U. z 2021 r. poz. 1977 ze zm., dalej: „pr.farm.”).

3. W tekście uzasadnień jest dopuszczalne używanie następujących skrótów, bez konieczności ich odrębnego definiowania:

Dz.U. – Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej (zapis bez spacji między Dz. a U.),

Dz.Urz.MF – Dziennik Urzędowy Ministra Finansów,

Dz.Urz.MS – Dziennik Urzędowy Ministra Sprawiedliwości,

Dz.Urz.MSZ – Dziennik Urzędowy Ministra Spraw Zagranicznych,

Dz.Urz.NBP – Dziennik Urzędowy Narodowego Banku Polskiego,

Dz.Urz.UE – Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej,

Dz.Urz.UOKiK – Dziennik Urzędowy Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów,

Dz.Urz.UPRP – Dziennik Urzędowy Urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej,

ETPC – Europejski Trybunał Praw Człowieka,

M.P. – Monitor Polski,

NIK – Najwyższa Izba Kontroli,

NSA – Naczelny Sąd Administracyjny,

OSNAPiUS – Orzecznictwo Sądu Najwyższego Izba Administracyjna, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych,

OSNC – Orzecznictwo Sądu Najwyższego Izba Cywilna,

OSNK – Orzecznictwo Sądu Najwyższego Izba Karna,

OSNKN – Orzecznictwo Sądu Najwyższego Izba Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych,

OSNKW – Orzecznictwo Sądu Najwyższego Izba Karna i Izba Wojskowa,

OSNP – Orzecznictwo Sądu Najwyższego Izba Pracy i Ubezpieczeń Społecznych,

OSNwSK – Orzecznictwo Sądu Najwyższego w Sprawach Karnych,

OTK – Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego,

OTK ZU – Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego Zbiór Urzędowy,

SN – Sąd Najwyższy,

TK – Trybunał Konstytucyjny,

TSUE – Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej.

§ 9.

Asystenci wykonujący czynności w Izbie Cywilnej przygotowują projekty uzasadnień zgodnie z wymaganiami określonymi w § 5, 7 i 8.

Rozdział 3.

Zasady sporządzania uzasadnienia orzeczenia wydanego przez składy wieloosobowe

§ 10.

1. Uzasadnienie orzeczenia wydanego przez skład wieloosobowy sporządza sędzia sprawozdawca lub sędzia, który brał udział w wydaniu orzeczenia wieloosobowego i został wyznaczony do sporządzenia jego uzasadnienia przez przewodniczącego w przypadkach przewidzianych przepisami.

2. Sędzia – autor uzasadnienia umieszcza plik zawierający projekt uzasadnienia orzeczenia w katalogu wymiany Izby Cywilnej w przeznaczonym do tego folderze, oznaczając go sygnaturą akt oraz wyrazami projekt uzasadnienia, np. „II CSKP 1–22 projekt uzasadnienia”, „III CZ 1–22 projekt uzasadnienia”.

3. Po umieszczeniu pliku, o którym mowa w ust. 2, sędzia – autor uzasadnienia:

1) przesyła niezwłocznie pozostałym członkom składu orzekającego plik z treścią projektu uzasadnienia drogą mejlową na adres służbowy w domenie sn.pl;

2) zawiadamia o sporządzeniu uzasadnienia kierownika sekretariatu właściwego wydziału drogą mejlową na adres służbowy w domenie sn.pl.

4. Sędziowie – członkowie składu orzekającego, w terminie 7 dni od dnia wysłania im zawiadomienia o sporządzeniu uzasadnienia, mogą nanieść swoje uwagi i poprawki do treści uzasadnienia w otrzymanym pliku i przesać w tym terminie plik z naniesionymi uwagami i poprawkami sędziemu – autorowi uzasadnienia.

5. Sędzia – autor uzasadnienia, po zebraniu uwag i poprawek od pozostałych członków składu lub po upływie terminu określonego w ust. 4, dokonuje w terminie 5 dni korekty sporządzonego uzasadnienia i:

- 1) umieszcza jego ostateczną wersję w katalogu wymiany Izby Cywilnej w przeznaczonym do tego folderze, oznaczając plik sygnaturą akt, wyrazem „uzasadnienie”, a w razie potrzeby również datą orzeczenia, np. „II CSKP 1–22 uzasadnienie”, „III CZ 1–22 uzasadnienie post. 1.4.2022”;
- 2) niezwłocznie przekazuje do sekretariatu wydziału wydruk poprawionego i uzupełnionego uzasadnienia, po uprzednim jego podpisaniu, wraz z aktami sprawy.

6. Sędzia – autor uzasadnienia może wstrzymać się z dokonaniem czynności, o których mowa w ust. 5, nie dłużej jednak niż 14 dni od upływu terminu określonego w ust. 4, jeżeli nadesłanie uwag lub poprawek przez innego członka składu nie było możliwe z uwagi na jego usprawiedliwioną nieobecność.

7. W przypadku niezwrócenia akt przez sędziego – autora uzasadnienia wraz z ostateczną wersją uzasadnienia w terminie 21 dni od powiadomienia, o którym mowa w ust. 3 pkt 2, kierownik sekretariatu wydziału podejmuje czynności mające na celu ustalenie przyczyn opóźnienia.

8. Sekretariat wydziału przedstawia dokument uzasadnienia, o którym mowa w ust. 5 pkt 2, członkom składu orzekającego do podpisu. Przekreślenia, nadpisania i dopiski dokonane przez członków składu orzekającego uznaje się za niebyłe.

9. Podpisane uzasadnienie jest umieszczane w bazie orzeczeń systemu informatycznego przeznaczonego do obsługi Sądu Najwyższego po weryfikacji przez sekretariat wydziału zgodności wydruku z plikiem umieszczonym w katalogu wymiany.

10. Odpisy orzeczeń i uzasadnień doręczanych stronom oraz publikowanych na stronie podmiotowej Sądu Najwyższego zachowują format graficzny wynikający z wymagań systemu informatycznego przeznaczonego do obsługi Sądu Najwyższego.

Rozdział 4.

Przepisy dostosowujące

§ 11.

1. W kontrolce terminowości sporządzania uzasadnień umieszcza się wpisy dotyczące orzeczeń, co do których obowiązek sporządzenia uzasadnienia powstał od 1 września 2022 r.
2. Paragrafy 5–9 stosuje się do uzasadnień, które nie zostały sporządzone do 1 sierpnia 2022 r.
3. Paragrafy 2–4 i 10 stosuje się do uzasadnień, których projekt do dnia wejścia w życie niniejszego zarządzenia nie został udostępniony członkom składu orzekającego lub sekretariatowi właściwego wydziału przez sędziego – autora uzasadnienia.

Rozdział 5.

Przepis końcowy

§ 12.

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

Prezes Sądu Najwyższego
kierujący pracą Izby Cywilnej
prof. dr hab. Joanna Misztal-Konecka

DANE STATYSTYCZNE (czerwiec 2022 r.)**Informacja o ruchu spraw**

Lp.	Rodzaj spraw	RUCH SPRAW											
		Pozostało do rozpoznania z okresu poprzedniego	Wpłynęło	Załatwiono								Pozostało do rozpoznania na okres następny	
				Załatwiono razem	Sposób załatwienia								
					odmówiono przyjęcia do rozpoznania	przyjęto do rozpoznania	oddalono	uchylono w całości lub w części i przekazano do ponownego rozpoznania	uchylono i rozstrzygnięto merytorycznie	podjęto uchwałę	uwzględniono skargę o stwierdzenie niezgodności orzeczenia z prawem		załatwiono w inny sposób
1.	CSK	2385	461	462	203	161	–	–	–	–	–	98	2384
2.	CSKP	1398	162	80	–	–	29	42	–	–	–	9	1480
3.	CZP, w tym:	42	6	2	–	–	–	–	–	1	–	1	46
	– art. 390 k.p.c.	26	6	2	–	–	–	–	–	1	–	1	30
	– skład 7-miu	15	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	15
	– pełny skład	1	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	1
4.	CZ	96	37	45	–	–	14	13	1	–	–	17	88
5.	CNP	80	8	11	3	3	–	–	–	–	–	5	77
6.	CNPP	26	3	–	–	–	–	–	–	–	–	–	29
7.	CA	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
8.	CN	1	–	1	–	–	–	–	–	–	–	1	–
9.	CO, w tym:	181	84	134	–	–	–	3	–	–	–	131	131
	– art. 401-403 k.p.c.	1	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	1
	– art. 44 ¹ , 45, 52 k.p.c.	180	84	134	–	–	–	3	–	–	–	131	130
RAZEM		4209	761	735	206	164	43	58	1	1	–	262	4235

Informacja o szybkości załatwiania spraw

CSK				CSKP			
do 2 mies.	do 3 mies.	do 6 mies.	pow. 6 mies.	do 1 mies.	do 2 mies.	do 3 mies.	pow. 3 mies.
28	34	184	216	–	1	4	75
CO				CZP			
do 1 mies.	do 2 mies.	do 3 mies.	pow. 3 mies.	do 2 mies.	do 3 mies.	do 6 mies.	pow. 6 mies.
24	48	45	17	–	–	1	1
CZ				CA			
do 1 mies.	do 2 mies.	do 3 mies.	pow. 3 mies.	do 1 mies.	do 2 mies.	do 3 mies.	pow. 3 mies.
2	10	15	18	–	–	–	–
CNP				CNPP			
do 2 mies.	do 3 mies.	do 6 mies.	pow. 6 mies.	do 1 mies.	do 2 mies.	do 3 mies.	pow. 3 mies.
–	1	5	5	–	–	–	–
CN							
do 1 mies.	do 2 mies.	do 3 mies.	pow. 3 mies.				
–	–	–	1				

DANE STATYSTYCZNE (lipiec 2022 r.)**Informacja o ruchu spraw**

Lp.	Rodzaj spraw	RUCH SPRAW											
		Pozostało do rozpoznania z okresu poprzedniego	Wpłynęło	Załatwiono									Pozostało do rozpoznania na okres następny
				Załatwiono razem	Sposób załatwienia							Załatwiono w inny sposób	
					odmówiono przyjęcia do rozpoznania	przyjęto do rozpoznania	oddalono	uchylono w całości lub w części i przekazano do ponownego rozpoznania	uchylono i rozstrzygnięto merytorycznie	podjęto uchwałę	uwzględniono skargę o stwierdzenie niezgodności orzeczenia z prawem		
1.	CSK	2384	497	160	74	44	1	–	–	–	–	41	2721
2.	CSKP	1480	47	27	–	–	16	6	3	–	–	2	1500
3.	CZP, w tym:	46	6	–	–	–	–	–	–	–	–	–	52
	– art. 390 k.p.c.	30	5	–	–	–	–	–	–	–	–	–	35
	– skład 7-miu	15	1	–	–	–	–	–	–	–	–	–	16
	– pełny skład	1	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	1
4.	CZ	88	32	11	–	–	4	4	–	–	–	3	109
5.	CNP	77	13	3	3	–	–	–	–	–	–	–	87
6.	CNPP	29	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	29
7.	CA	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
8.	CN	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
9.	CO, w tym:	131	89	82	–	–	–	–	–	–	–	82	138
	– art. 401-403 k.p.c.	1	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	1
	– art. 44 ¹ , 45, 52 k.p.c.	130	89	82	–	–	–	–	–	–	–	82	137
RAZEM		4235	684	283	77	44	21	10	3	–	–	128	4636

Informacja o szybkości załatwiania spraw

CSK				CSKP			
do 2 mies.	do 3 mies.	do 6 mies.	pow. 6 mies.	do 1 mies.	do 2 mies.	do 3 mies.	pow. 3 mies.
35	4	59	62	–	–	1	26
CO				CZP			
do 1 mies.	do 2 mies.	do 3 mies.	pow. 3 mies.	do 2 mies.	do 3 mies.	do 6 mies.	pow. 6 mies.
35	33	12	2	–	–	–	–
CZ				CA			
do 1 mies.	do 2 mies.	do 3 mies.	pow. 3 mies.	do 1 mies.	do 2 mies.	do 3 mies.	pow. 3 mies.
4	3	3	1	–	–	–	–
CNP				CNPP			
do 2 mies.	do 3 mies.	do 6 mies.	pow. 6 mies.	do 1 mies.	do 2 mies.	do 3 mies.	pow. 3 mies.
–	–	–	3	–	–	–	–
CN							
do 1 mies.	do 2 mies.	do 3 mies.	pow. 3 mies.				
–	–	–	–				

SPIS TREŚCI

	<i>strona</i>
Aktualności	3
Uchwały i inne ważniejsze orzeczenia	5
Omówienia głoś i innych komentarzy do orzeczeń	9
Zagadnienia prawne przedstawione do rozstrzygnięcia	21
Zarządzenie Prezesa Sądu Najwyższego kierującego pracą Izby Cywilnej	47
Dane statystyczne (czerwiec 2022 r.)	58
Dane statystyczne (lipiec 2022 r.)	60

